

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.
Pentru străinatáte 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentulu se face nımai pe câte 1 anu întregu.
Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei în Sibiu, séu prin pósta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Díce procese verbale ale comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luate în siédintiele dela 12, 15, 16, 19, 27 si 29 Septembrie, 1, 6, 13 si 17 Octombrie 1887. — Interpelatiunea dlui Ioanu Popu Reteganulu. — Bibliografia de Nicolau Putnoky.

PARTEA OFICIALA.

Nr. 410/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu în siédinti'a dela 12 Septembrie st. n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bologa, vice-presiedinte.
Membrii presenti: Part. Cosm'a, Dr. II. Puscariu, E. Macellariu, C. Stezariu, G. Baritiu, B. P. Harsianu, I. V. Russu, I. Popescu, N. Fratesiu, controlorulu.

Secretariu: Dr. Ioanu Crisianu.

Nr. 146. Directiunea scólei civile de fete, sustinute de Asociatiunea transilvana prin adres'a dđto 11 Aprilie a. c. Nr. 98 presenta la pertractare proiectulu de regulamentu internu pentru scól'a civila de fete a Asociatiunei (Ex. Nr. 256/1887).

— Proiectulu de regulamentu internu prezentatu de directiunea scólei civile de fete a Asociatiunei, inca de mainainte impartitu fiindu pe la membrii comitetului pentru studiare, se privesce de cetitu si se primesce de basa la desbaterea speciala.

Nr. 147. Urmándu la ordine în legatura cu punctulu precedentu, desbaterea speciala a regulamentului.

— Titlulu regulamentului se formuléza în urmatorulu modu: „Regulamentu internu pentru scól'a civila de fete cu internatu, infintiata si sustinuta în Sibiu de Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.“

Sect. I. §. 1 si sect. II. §. 2 si §. 3 lit. a se primescu în textulu cuprinsu în proiectu; ér' §. 3 lit. b alinea 2 se primesce prin majoritate de voturi, cu modificarea, cá dupa cuvintele: „Ér pentru a realisá supraveghierea,“ se adauga cuvintele: „va revisuí preparatiunile invetiatoriloru si“. §. 3

lit. c, d, e, f, g, h, i, l, m, n, alinea 1 si 2 se primescu în textulu din proiectu, de asemenea si pt. r, s, t, avéndu a remáné în suspensu hotarirea asupra pt. n, al. 3 si pt. o si p.

Fiindu timpulu inaintatu continuarea acestei desbateri se aména pe un'a din siédintiele urmatóre.

Sibiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
Vice-pres.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbale se increde dloru: P. Cosm'a, Dr. II. Puscariu, I. St. Siulutiu.

S'a verificatu. Sibiu, în 18 Septembrie 1887.

I. St. Siulutiu m. p. P. Cosm'a m. p. Dr. II. Puscariu m. p.

Nr. 411/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu în siédinti'a dela 15 Septembrie n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a vice-presiedinte. Membrii presenti: G. Baritiu, B. P. Harsianu, C. Stezariu, P. Cosm'a, E. Macellariu, I. St. Siulutiu, I. V. Russu, Z. Boiu, I. Popescu, E. Brote.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 148. Dl directoru si membru alu comitetului Part. Cosm'a, prin adres'a dđto 12 Septembrie a. c. cu provocare la insarcinarea primita cu datulu 16 Augustu a. c. Nr. 366 de a'si dá parerea din punctu de vedere juridicu, asupra contractului de vëndiare incheiatu cu dlu G. Manu din Dej asupra realitatiloru, ce aparținu fundatiunei „Titie“ raportéza: Contractulu prezentatu de dlu avocatulu Augustinu Munténu e corectulu din punctu de vedere juridicu, nu e corectulu inse cu privire la timpulu cumpararei si alu luarii în posesiune a realitatiloru din cestiune prin cumparatorulu, pentru-cá dlu

Manu a cumparatu realitatile acestea inca la 1883, si le folosesce dela 1 Maiu 1883.

Cumparatorulu, dlu Manu avé se respunda, conformu dorintiei proprii, sum'a cumperarii de 355 fl. in 3 ani, cu incepere dela 1 Maiu 1883 pana la 1 Maiu 1886, ér pana atunci avé se platésca 8% interese anticipative, pe 6 luni inainte, cu incepere dela 1 Maiu 1883 si fiindu-cà cestiunea ajunse la comitetu in stadiulu acesta abia in Martie 1884 in privinti'a intereseloru espirate la 1 Maiu si 1 Novembre 1883 in suma de 20 fl. 40 cr. se luasera de aici mesuri, cá cumparatorulu sè le respunda la subscrierea contractului.

De cându cumparatorulu este in folosinti'a realitatiloru cumparate, conformu conditiuniloru ce i s'au pusu prin resolutiunea dip 18 Maiu 1884 Nr. 124 densulu trebuia sè platésca, pana la trimiterea sumei de 355 fl. interese 120 fl. 70 cr.

Ér daca se respundeau regulatu aceste interese, ele elocate cu 8% mai aduceau Associatiunei alti 23 fl. 22 cr. Daca deci atatu dlu Manu, carele in persón'a sa intrunesc pe cumparatorulu si executorulu testamentului, càtu si dlu Munténu si-aru fi implinitu datorinti'a la timpulu seu, fundatiunea „Titie“ aru avé adi cu 143 fl. 93 cr. mai multu decâtu are in realitate.

Pe bas'a acestora membru P. Cosm'a propune, si comitetulu decide: (Ex. Nr. 408/1887.)

— Contractulu de vèndiare incheeatu cu dlu Gavrilu Manu se apróba numai sub aceea conditiune, daca dlu Manu va raspunde si celu puçinu interesele capitalului de 355 fl. cu incepere dela 1 Maiu 1883 in sum'a de 120 fl. 70 cr. la din contra se va vinde realitatea pe calea licitatiunei, ér pentru folosinti'a dela 1 Maiu 1883 incóce se va pretinde desdaunãre dela dlu Gavrilu Manu.

Nr. 149. Cu relatiune la conclusulu siedintiei trecute, se continua discusiunea asupra proiectului de regulamentu internu pentru scóla civila de fete, cu incepere dela punctele lasate in siedinti'a premergatóre in suspensu.

Sectiunea II. §. 3 lit. n alinea 3 se sterge din regulamentu. Liter'a o din același §. se primesce in formularea: „Provede administrati'a materiala a institutului, si anume: incassédia, inregistrédia si administréza taxele la comitetulu Associatiunei transilvane, in conformitate cu normele stabilite de acesta; pórtã in regula socotél'a despre speșele facute de elevele interne, intru càtu acestea nu sunt de purtatu din taxa de internatu, si insciintiédia din acestu respectu pe parinti' si tutorii elevelor.“

Lit. p a aceluiasi § va suná: „Face tóte procurarile trebuincióse, la ordinele primite, pentru scóla si internatu“.

Sect. III. §. 4. se formulédia astfelu:

„Planulu de invetiamentu 'lu pune in aplicare colegiulu invetiatoriloru, impreuna cu catechetii si cu instructorii din obiectele facultative (§. 9. St. org.). Membrii colegiului invetiatorescu sunt: directorulu, invetiatorii si invetiatórele, instituiti cu salariu anualu.

Instructorii se numescu din partea comitetului Asociatiunei pe lãnga remuneratiune.

In §. 5. lit. a, dupa cuvintele: „a face instructiunea in obiectele de invetiamentu obligate, cuprinse in planulu de invetiamentu,“ sè se adauge: pe bas'a preparatiuniloru facute in scrisu pentru fie-care lectiune revisuite de directorulu (§. 3

lit. b alinea 2) si corectate de dènsii din anu in anu, pe temeiuu esperintieloru càstigate,“ §. 5 lit. b se primesce in textulu din proiectu. La lit. c (§. 5) se substitue cuvèntulu „Stampilia“ cu „sigilulu,“ ér restulu din propositiunea 2 inceptendu „pentru o taxa,“ remãne afara.

La lit. d (§. 5.) se substitue cuvintele „o paria“ cu „Unu esemplaru.“ La lit. e (§. 5.) sè inlocuesce cuvèntulu „pre-scrise“ cu „fixate“. La lit. f (§. 5) cuvèntulu „pertractate“ se inlocuesce cu „facute“. Lit. g, h, i, l, m, (§. 5.) se primescu intocmai in textulu proiectului.

Din §. 6. se stergu cuvintele din urma: „ale dilei de elevele interne.“

Sect. IV. §. 7. alin. 1 precumu si pt. a, b, c, se primescu in textulu dir' proiectu.

In pt. d (§. 7.) se intercalédia dupa cuvintele: „avèndu celu mai deplinu dreptu.“ cuvintele: „si stricta datorintia.“

Fiindu timpulu inaintatu continuarea discusiunei se amena pe siedinti'a viitóre.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bologa m. p.,
v. presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secret.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde Dloru: Cosm'a, Siulutiu, Boiu.

S'a verificatu.

Sibiiu, in 18 Septembrie 1887.

Siulutiu m. p.

Cosm'a m. p.

Dr. II. Puscariu m. p.

Nr 412/1887.

Procesu verbale

alu Comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu in siedinti'a dela 16 Septembrie 1887.

Presiedinte: Iacobu Bologa, vice-presiedinte.
Membrii presenti: I. Popescu, C. Stezariu, P. Cosm'a, Dr. II. Puscariu, I. St. Siulutiu, B. P. Harsianu, Elie Macellariu, Z. Boiu, G. Baritiu, I. V. Russu, Nicanoru Fratesiu, controloru.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 150. In legatura cu conclusulu siedintiei trecute, se continua desbaterea proiectului de regulamentu prezentatu de directiunea scólei civile de fete a Asociatiunei.

— Sect. V. §. 8 pt. a. b. c. d. e. f. si g. se primescu in textulu din proiectu.

In punctulu h. §. 8 se adauga dupa „stabilirea“ cuvintele: „clasificatiuniloru precum si a“

§§. 9. si 10. se primescu in textulu din proiectu.

In §. 11 al. 1 se adauga dupa: „invetiatoresele cu votu decisivu“ cuvintele: „ear la statorirea clasificatiuniloru si catechetii“.

§. 12 al. 1 se primesce in textulu din proiectu.

In al. 2. §. 12 se inlocuesce cuvèntulu, „stampili'a“ cu „sigilulu“ si „o paria“ cu „unu esemplariu“.

In §. 13. se inlocuesce cuvèntulu „directorului“ cu „presiedintelui“

Din §. 14 se stergu cuvintele: „sau in cause de disciplinare a unui membru din colegiulu invetiatoriloru“.

Secțiunea VI. §§. 15. 16. se primescu întocmai că în proiectu, avendu a se șterge din §. 16. punctu A. al. 2. cuventulu „frisatulu“.

Din §. 17. se șterge cuventulu „prietini“.

§§. 18 și 19 se primescu în textulu din proiectu.

§. 20. se formulédia: „Directórea, invetiátórele, care locuescu în internatu, și guvernantele i-au vîptulu la mas'a comuna a elevelloru“.

Secțiunea VII. §§. 21. 22. 23. 24. se primescu în textulu din proiectu.

§. 25. Alineatulu din urma se formulédia: „Cându se aplica pedéps'a satorita sub *g.* elevele deținute voru fi supraveghiate de guvernante în decursulu pedepsei“.

§§. 26. 27. și 28. se primescu în textulu din proiectu.

Sect. VIII. §. 29. se formulédia: „Personalulu ajutatoru se compune din guvernante, numite de comitetulu Asociatiunei, de bonne, servitori și servitóre, angagiați în cointielegere de directoru și directóra“.

§. 30. se șterge cu totul.

§§. 31 și 32. se primescu în textulu proiectului.

În §. 33. se ștergu cuvintele: „afara de administratoru“.

Secțiunea IX. §. 34. se formulédia: „Schimbări în acestu regulamentu se voru face numai prin comitetulu Asociatiunei transilvane“.

Cá nou §. are se între în regulamentu dispozițiunea:

„Regulamentulu actualu intra înmediatu în vigóre“.

Dupa o noua cetire regulamentulu internu se stabilescu în cuprinsulu urmatoru:

Regulamentu internu

pentru scól'a civila de fete cu internatu infintiata și susținuta în Sibiu de Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu.

I. Scopulu Regulamentului.

§. 1.

Scopulu regulamentului acestuia este: a precisa sfer'a de activitate a tuturoror persónelloru, cari sunt ocupate în scóla și internatu, și a indica ordinea, în care este a se procede întru realizarea scopului acestui institutu, care este educatiunea prin instructiune și conducere potrivita a elevelloru concredite institutului.

II. Directiunea scólei.

§. 2.

Conducerea generala a institutului atátu cá scóla, câtu și cá internatu, fiindu concentrata în mânilor directorului (§. 17 alu statutului de organizare), îndatorirea principala a directorului este a purtá grija pentru conservarea unitatii în invetiamentu, în disciplina și în întregulu organismu scolaru.

§. 3.

Agendele directorului sunt:

a) Conducerea și supraveghierea colegiului invetiatorescu, pentru-ca prin lucrarea acestuia sè se realizedié unitatea amintita în §. 2.

b) Spre acestu scopu va supraveghia observarea cu acuratetia a planului de invetiamentu și menținerea disciplinei.

Èr pentru a realizá supraveghierea va visitá în fie-care luna celu puçinu odata fia-care classa, pentru a se informá

despre progresulu în invetiamentu și despre diligenți'a și purtarea elevelloru, despre menținerea disciplinei din partea invetiatorilor și despre tractarea metodică a obiectelloru de invetiamentu *).

c) Constatându cu ocasiunea acestoru revisiuni, cá la tractarea obiectelloru de invetiamentu sau la menținerea disciplinei, invetiatorulu nu a procedatu metodicu și conformu prescrierilor pedagogiei, sau cá a lucratu în contr'a intențiunilor scólei, va face pe invetiatoriu atentu la aceste scaderi între 4 ochi. Invetiatorulu are sè se conformedié invetiunilor primite, crediendu-se înse neîndreptatitu, póte cere tractarea cestiunii în conferenți'a colegiului invetiatorilor, sau în urma, transpunerea ei la comitetulu Asociatiunii transilvane pentru competentă afacere.

d) Directorulu primescu și plânsorile, ce s'ar face de parinti sau alte persóne asupr'a invetiatorilor. Aceste plânsori se facu cu graiulu, la cerere esprésa înse potu fi luate în scrisu la protocolulu ce se va redactá înmediatu. Directorulu va cercetá cu îngrigire caus'a, cautându a delatura scaderile prin bun'a întielegere sau prin admonitiune. La casu cându nu va ajunge pe acésta cale la resultatu, va raportá comitetului Asociatiunii, pentru-cá din partea acestuia sè se faca dispozițiunile necesare de a dreptulu, sau dupa cercetare, executata prin unu delegatu specialu.

e) Dá concedii elevelloru pe timpulu mai multu de o di și pe timpu pâna la 14 dile invetiatorilor impedecati prin bóla sau alte cause binecuventate. Fiindu înse trebuintia a se da unui invetiatoriu concediu mai lungu, cererea de concediu are a se supune pentru aprobare comitetului Asociatiunii.

f) Dispune substituiri invetiatorului concediatu.

g) Ingrijescu pentru edarea eventualelor sciri scolare tiparite (programu).

h) Întreține corespondenți'a cu comitetulu Asociatiunii transilvane, avendu a duce în deplinire tóte dispozițiunile (ordonantiile) acestuia, privitóre la institutu și a-i da tóte informatiunile necesare.

i) Presenta comitetului Asociatiunii totu la $\frac{1}{4}$ anu, pentru informatiune, raportu despre resultatulu revisiilor facute în classe, și de câte ori trebuint'i'a va cere, propunerile de îmbunatatire în organismulu institutului. Aceste din urma înse numai dupa cointielegerea avuta cu colegiulu invetiatorescu.

l) Întreține corespondenți'a cu publiculu esternu, adeca cu parinti și tutorii elevelloru, carora în intervale potrivite va relata despre tóte lucrurile, cari resulta din petrecerea fectielloru cá eleve ale institutului.

m) Pórtă corespondenți'a cu autoritatiile publice, administrative scolare, în ceea-ce privescu institutul.

n) Primescu și esaminédia documentele pe bas'a carora sunt a se primi elevele în institutu, èr cându primirea nu se face pe bas'a documentelloru, dispune ținerea esamenelloru de primire prin invetiatorii respectivi cu assistenți'a sa.

Fiindu documentele în ordine, sau în urm'a esamenului de primire, înscrie elevele primite în matricul'a scolară, pentru purtarea careia e responsabilu (§. 13 st. org.)

o) Provede administrati'a materiala a institutului și anume: încassédia, înregistrédia și administrédia tacesele la comitetulu

*) Alineatulu acesta a primitu o noua formulare prin conclusulu dt 17 Octobre a. c.

Asociațiunii transilvane în conformitate cu normele stabilite de acesta, pórta în regula socotelele despre spesele facute de elevele interne, întru câtú acestea nu suntu de purtatu din tax'a de internatu, si însciintiédia din acestu respectu pe parintii si tutorii elevelor.

p) Face tóte procurarile trebuincióse la ordinile permise pentru scóla si internatu.

r) Supraveghédia cursulu afaceriloru în internatu în tóte directiunile (§. 16. st. org).

s) Convóca si conduce conferentiele colegiului didacticu.

t) Ține în ordine protocólele de înmatriculare, de clasificari, de esibite si archivulu.

III. Colegiulu invetiatoriloru.

§. 4.

Planulu de invetiamentu 'lu pune în aplicare colegiulu invetiatoriloru, împreuna cu catechetii si cu instructorii din obiectele facultative. (§. 9 st. org.) Membrii colegiului invetiatorescu suntu: directorulu, invetiatorii si invetiátorele instituiti cu salariu anualu.

Instructorii se numescu din partea comitetului Asociațiunei pe lângá remuneratiune.

§. 5.

Agendele colegiului invetiatorescu suntu:

a) a face instructiunea în obiectele de invetiamentu obligate, cuprinse în planulu de invetiamentu. La distribuirea acestoru obiecte între membrii colegiului inse se va luá considerare la pregătirea si inclinarile speciale ale fia-caruia*).

b) În fia-care clasa va funciona unulu din membrii colegiului, cá invetiatoriu de clasa, si în acésta calitate va purta grija, cá elevele se cercetedie scól'a regulatu, ér absentiile întemplate le va ținea în evidentia.

c) Invetiatorulu de clasa pórta pentru elevele clasei sale protocólu de clasificatiuni si scrie testimoniile scolastice. Aceste inse numai prevediute cu sigilulu directiunii si subscrise de directoru se voru estrada.

d) Unu esemplariu alu protocólu de clasificatiuni se presenta la finea anului scolariu comitetului Asociațiunii.

e) Invetiatorii au a face lectiile din obiectele prescise la órele fixate, avendu a se conformá în acésta privintia hotaririloru autoritatiloru superióre.

f) Lectiunile facute din fia-care obiectu în o septemána, au se fie induse de fia-care invetiatoriu în protocólu de lectiuni, pentru a înlesni controlulu din partea organului, ce face revisiile lunare. Protocólele acestea se voru conserva în cancelari'a directorala.

g) Înainte de începerea lectiuniloru, fia-care membru alu colegiului invetiatoriloru va face, dupa unu turnus septemánalu, stabilitu de directoru, inspectiunea claselor, pentru a se convinge, daca tóte suntu în clasa în ordine. Spre acestu scopu se va presentá în septeman'a de inspectia cu $\frac{1}{4}$ óra înainte de începerea óreloru de scóla, dimínéti'a si dupa prándiu.

h) În casu cându directorulu aru fi înpedecatu de a funciona, la provocare din partea acestuia fia-care din mem-

brii colegiului invetiatorescu este datoru a luá asupra sa agendele directiunii pentru timpulu absentarii directorului.

i) Unulu dintre invetiatori este custodele bibliotecei scolare, altulu alu bibliotecei elevelor, ér preste totu fia-care membru alu colegiului va purtá de grija si va fi responsabilu de chartele, aparatele si materialile, de cari dinsulu se servese la instructiune.

l) Invetiátorele, locuindu în internatu, suntu datóre a stá directórei întru ajutoriu la conducerea afaceriloru internatului. Ele voru avea mai alesu se supraveghiedie corepetitiunile elevelor interne si în timpulu liberu, afara de órele de lectiuni, se supraveghiedie elevele interne, în timpulu cându guvernantele ar fi absente. Nu potu fi inse obligate a implini tóte functiunile de guvernanta, ci numai de acele, cari suntu corespundiátore caracterului loru de invetiátore si nu potu jigni autoritatea, ce trebuie se o aiba fatia cu elevele. În casu de trebuintia un'a dintre invetiátore substitue pe directór'a în functiune.

m) Invetiátorele au se țina insa si órele de conversatie cu elevele interne, întru câtú acésta dupa cunoscenti'a loru de limbi e cu putintia. Daca din caus'a tocmai indigitata invetiátorele nu aru putea satisface acestei datorintie, voru fi substituite dupa trebuintia prin guvernante.

§. 6.

Catechetii celoru doue confesiunii, caroru aparținu Românii, pre lângá instructiunea în doctrin'a religiunii (dupa planurile impuse de respectivele consistorii) normédia si timpulu, în care elevele au se cercetedie biseric'a, sè se marturisésca si cumincece, mai departe rugaciunile, ce au a se servsi la diferitele ocațiuni.

IV. Conducerea internatului.

§. 7.

Conducerea internatului împreunatu cu scól'a Asociațiunii transilvane, este concrediuta directórei internatului (§. 16 st. org.)

Agendele directórei suntu:

a) a supraveghia purtarea elevelor în timpulu, în care nu suntu ocupate cu instructiunea în clase, a purtá de grija de ocuparea loru în conformitate cu caracterulu si intentiunile institutului, a manținea disciplin'a în internatu si a veghia 'asupr'a observarii stricte a ordinii de casa, dându prin tóte o directiune potrivita creșterii elevelor. Dreptu ajutoriu întru implinirea acestei misiuni are pe guvernantele, cari întru tóte au sè se conformedie ordinarulu permise dela directóra si pe invetiátorele, cari au locuinti'a în internatu, întru câtú acestea nu suntu ocupate cu instructiunea (§. 16. st. org. si §. 5. alu reg.).

b) a supraveghia întreținerea higienica si corespundiátore a elevelor interne, fiindu responsabila pentru curatien'a institutului preste totu, a locuintiloru, a paturiloru, a vestmintelor s. a.

c) a purtá grija, cá elevele interne se fie prevediute cu tóte cele trebuincióse.

d) a priveghia asupra alimentariii, avendu celu mai delinu dreptu si stricta datorintia de controla asupra bucatariei. În aceste directórei 'i suntu spre ajutoriu, guvernantele, bonele, servitorii si servitórele institutului.

*) Totu prin conclusulu dto 17 Octombrie a. c. s'a schimbatu si pt. a. din §. 5.

V. Conferențiile colegiului invetiatorescu.

§. 8.

In conferenție se facu:

a) comunicările dispozițiilor referitoare la institutu, cari vinu dela comitetulu Asociatiunii transilvane sau dela autoritățile școlastice ale statului.

b) ficsarea timpului pentru esamenele semestrale.

c) alegerea manualelor de instrucțiune.

d) statorirea planului de ore.

e) decisiuni pentru îmbunătățirile, a caroru necesitate se va ivi in decursulu timpului, cu observarea §. 14 alu acestui regulamentu.

f) consultari despre tractarea specialelor obiecte de invetiamentu si despre educatiunea elevelor, precum si asupra observarilor facute din caus'a revisiilor lunare cu privire la invetatori, disciplina, progresu s. a. (§. 3 b. c. reg.)

g) consultarile despre dorintiele si esperientiele școlare ale invetatorilor si despre propunerile prezentate de densii.

h) stabilirea clasificatiunilor precum si a raportului generalu anualu către comitetulu Asociatiunii transilvane si a datelor școlare, ce eventualu voru avea a fi publicate.

§. 9.

Conferențiile suntu ordinare sau estraordinare. Cele ordinare se voru ținea in fie-care luna din anulu școlasticu odata, ér cele estraordinare de câte ori va cere trebuința.

§. 10.

Conferențiile le convóca directorulu, ér in casu de absentia a directorului, substitutulu seu. Totu directorulu este si presidentulu conferențelor, cându este de fatia, ér in lips'a lui membrii presenti voru alege pe unulu dintre ei de presidentu ad hoc.

§. 11.

La conferenție iau parte directorulu, directó'a internatului si invetatorii si invetiátó'rele cu votu decisivu, sau la statorirea clasificatiunilor si catechetii. Directó'a inse, daca nu este totodata si invetiátó're, are votu decisivu numai in afacerile ce privescu internatulu si in casuri de disciplina.

Instructorii institutului participa la conferenție numai cu votu consultativu.

§. 12.

Unulu dintre invetatori, dupa unu turnus statoritu de colegiulu invetatorilor functionédia la fie-care conferenția cá notariu.

Procesele verbale redactate de notariu si conținendu propunerile si decisiunile, se voru autentica prin doi membrii designati prin conferenția spre acestu scopu, si provediute cu sigilulu directiunei, cu subscrierea directorului, notarului si a membrilor designati pentru autentificare, se voru pastrá in archiv'a directiunii. Unu exemplariu alu procesulu verbalu alu conferenției se transpune comitetului Asociatiunii transilvane pentru informatiune si eventuale dispozițiuni.

§. 13.

Hotaririle conferențelor, cându se va nasce divergenția de pareri, se voru luá cu majoritate de voturi. Doi dintre membrii presenti potu cere votare nominala, avédu atunci a se insemna votantii cu numele la procesulu verbalu. In

casuri de paritate de voturi, decide votulu presiedintelui. Fia-care din membrii minorității póte cere, cá votulu lui eventualu separatu, se fie alaturatu la procesulu verbalu.

§. 14.

Hotaririle conferenției in afacerile curente de invetiamentu, de disciplina si de administrare se punu immediatu in lucrare. Pentru afaceri de regulari, cari privescu intregulu, sau in cause de modificari esentiale in organismulu institutului, sau in cause de eliminari de eleve, se cere aprobarea concludeloru conferenției prin comitetulu Asociatiunii transilvane.

VI. Ordinea de di.

§. 15.

Avendu in vedere, cá celu mai bunu mijlocu alu disciplinei, indispensabila la crescerea tinerimii, e ocupatiunea, elevele acestui institutu, fara a fi preste mesura incordate, au se fie tóta diu'a ocupate. Ocupatiunea inse are se fie astfelu impartita, cá dintrens'a se resulte educatiunea armonica a tuturoru facultatiloru sufietesci si trupesci ale elevelor.

In conformitate cu cele premise sub „ocupatiune“ este a se intielege, pre lângá instrucțiune lucrulu de máná si meditatiunea si gimnastic'a, conversatie, jocurile si preumblarea.

§. 16.

Avendu in vedere deosebirea ce esista intre dilele de serbató're si dilele de lucru se stabilește pentru institutulu nostru urmató'rea ordine de di:

A. Pentru dilele de lucru:

Var'a se voru scula elevele interne la ó'rele 5^{1/2}, érn'a la ó'rele 6 diminéti'a. Imbracatulu, spalatulu etc. apoi facerea rugaciuniloru rituale (prescrise de catichetulu confesiunii, careia aparținu) si dejunulu au se fie terminate la ó'rele 7. Dela 7—7^{3/4} este timpu de meditatie, ér dela 7^{3/4}—8 ó're timpu de recreatie.

La ó'rele 8 se incepe instrucțiunea in clase si durédia in timpul ficsatu in planulu ó'reloru. De regula voru ținea prelegerile inainte de amédi páná la ó'rele 11. Intre ó're se voru lasá eleveloru câte 10 minute, ér la ó'rele 10 câte 15 minute pentru recreatie.

La 10 ó're se va servi eleveloru interne ceva de gustatu.

Intre ó'rele 11 si 12 (eventualu 10 si 12) elevele interne cari nu au instrucțiune in clasa, sau ó're din obiectele facultative, se voru ocupá cu studiulu sau cu exercitii in music'a instrumentala. Dela 12—12^{1/2} este timpu de recreatie.

La ó'rele 12^{1/2} elevele interne se conducú in refectoriu, unde dupa rugaciunea rituala voru luá prándiulu. Dupa prándiu au timpu de recreatie páná la 1^{1/2} ó're.

Dela 1^{1/2}—2 ó're este timpu de studiu, ér dela 2—4 sunt ó're de lectiuni in clasa, cu intrerupere de 10 minute dupa ó'ra 1. La ó'rele 4 se servesce eleveloru interne ceva de gustatu, ér dela 4—6 este timpul menitu pentru gimnastica, conversatie, musica instrumentala si alte obiecte facultative.

Dela 6—7 este ó'ra de recreatie, dupa anotimpu sau in gradina, sau in sal'a de recreatie, unde elevele sub supaveghiarea guvernanteloru se voru juca, facédu mișcare trupésca cátu de multa.

Miercurea, cându timpulu este favorabilu in ór'a acést'a elevele interne voru fi duse la preumblare.

Érn'a cându ór'a acésta este intunerecu, preumblarea se va mutá pe timpulu inainte de 3 óre.

Dela órele 7—8 este timpulu menitu pentru cina si rugaciune, ér' dela 8—9 se voru ocupá elevele in salele de meditatiune cu lectiile lorú.

La órele 9 sér'a elevele interne voru fi conduse in salele de dormitu, unde dupa seversirea rugaciunii rituale se voru culcá.

B. Pentru Dumineci si serbatori:

Sculatulú si dejunulu se intempla cu o óra mai târdiu. Dupa dejunu o óra de studiu, ér' dupa aceea timpulu de recreatie si pregatire pentru biserica, pâna la timpulu, cându voru fi conduse elevele la biserica.

In tóte Duminecile si serbatorile, in cari timpulu nu este preste mesura nefavorabilu, elevele interne, cari nu sunt reținute prin morbu sau alte cause grave, voru cercetá, conduse de o invetiátóre sau guvernanta, liturgi'a in biserica, careia aparținú.

Dupa biserica, reintorcënduse acasa, voru intrebuintia timpulu pâna la masa cu meditatiune sau lucrarea temelorú.

La órele 12^{1/2} timpulu pentru prândiu si rugaciune pâna la 1^{1/2} dela 1^{1/2}—4 este timpulu de recreatie, si anumitu dela 1^{1/2}—2 jocuri sociale si gimnastice, ér' dela 2—4 preumblare, cându timpulu permite, la locu potrivitú, dupa putintia afara de orasiu. Fiindu timpulu nefavorabilu pentru preumblare, elevele voru petrece sub supraveghierea guvernantelorú cu jocuri si distractiuni potrivite pâna la órele 4.

Timpulu dintre órele 4—6 se va intrebuintia cu lectura privata (din cărti permise de invetiatorulu de limb'a materna, sau scóse din bibliotec'a elevelorú), sau scriindu epistole la parinti, rudeniú s. a.

Directór'a internatului, in persóna sau prin guvernante, are se supraveghiedie corespondenti'a privata a elevelorú.

In lunile de vara, cându caldur'a este mare, se póte schimba ocupatiunea dintre órele 2—4 cu cea dintre órele 4—6 si viceversa. Dela 6—7 este timpulu de recreatie, ér' dela 7—8 cina si rugaciune rituala. Dela 8—9 este timpulu de meditatiune, in care elevele, ce 'si au gatatu mai iute temele si lectiunile, potú petrece timpulu restantu cu lectura si corespondentia privata. La órele 9 este timpulu de culcare, cá si in dilele de lucru.

§. 17.

Duminéc'a si in serbatori directór'a póte permite elevorú a esi din internatu, daca sunt cerute si conduse de rudeniú sau alte persóne onorabile din locu. Pentru órele de studiu inse si in aceste dile tóte elevele interne au se fie in internatu.

§. 18.

Cându permisiunea de esire din internatu si lipsire dela lectii se cere din partea parintilorú si nu arú fi presentu unulu din invetiatorii de clasa, permisiunea se póte da din partea directórei pentru 1 di de lucru. Permisuniunea are inse se fie adusa la cunoscenti'a invetiatorului respectivú de clasa.

Daca invetiatorulu de clasa se afla presentu, concediulu se póte da numai cu invoirea lui.

Concedii pe timpulu mai indelungatu se potú da numai cu invoirea directorului.

§. 19.

De ordinea interna se ține si aceea, cá fia-care eleva se-'si aiba atátu in sal'a de studiu câtú si la masa si in dormitoru, mai departe pentru cărti garderoba si utensiile, loculu seu designatu prin directór'a sau organele acesteia.

§. 20.

Directór'a, invetiátórele care locuescu in internatu si guvernantele i'au vuptulu la mas'a comuna a elevelorú.

VII. Tractarea cu elevele.

§. 21.

Considerându cá scól'a si internatulu Asociatiunii transilvane suntú create si susținute pentru cultivarea si educatiunea secului femeiescu, care are se formédie bas'a societatiú culte a Romanilorú din patria, se cere inainte de tóte, cá elevele se fie dedate la ordine, curatienie, diligentia, ascultare si iubire de adeveru. De aceea tractarea cu elevele are se fie blânda, cu iubire si dreptate, dara démna, seriósá si stricta, acolo, unde este trebuintia. Pentru de a ajunge la rezultatulu doritu este neaperatu de trebuintia, cá toti cei incredintiati cu conducerea afacerilorú scólei si internatului se premérge elevelorú intru tóte cu esemplulu lorú bunu.

La instruirea elevelorú este a se procede dupa regulele pedagogice, nu cu severitate preste mesura, nu cu mijlóce de sila, ci cu indulgentia si insufletire, cercându a face pe eleve se-'si implinésca datorintiele din interesu si din iubire pentru ce este bunu si frumosu, ear nu din frica sau ambitiune desiarta.

§. 22.

In conformitate cu aceste principii este interdisu a preferá sau a favorisá pe o eleva dintre celelalte. Prin urmare locatiunea dupa rezultatulu studiului nu este permisa, precum nu este permisú nici a designa o banca separata pentru cele mai slabe, sau a pune eleve in officii, cari le-arú dá drepturi sau prerogative preste celelalte.

§. 23.

Fiind-cá pentru formarea unui caracteru nobilu este intr'o forma stricaciósá a pune ambiti'a in primulu planu, sau a o suprima cu totulú, este strictu interdisu, a intrebuintia espresiuni vatemátóre, sau epitete, cari sunt de natura a face pe eleve de risu sau de ocará inaintea celorlalte.

§. 24.

Membrii colegiului invetiatorescu si personalulu ajutororú au se agráesca pe tóte elevele cu Domniata.

§. 25.

Pedepse se voru aplicá numai acolo, unde alte mijlóce nu ajuta, ér' cele aplicate potú fi numai de acele, ce sunt admise fara discutiune in sciinti'a pedagogica, si anume in modu gradatu:

- a) Admonitiune.
- b) Dojenire binevoitóre.
- c) Ocupatiune estraordinara domestica in casu de negligentia.
- d) Interdicere pe unu timpulu anumitu pentru cele interne, a esirii la preumblare sau la cunoscuti.

e) Admoniare prin concludu conferentialu, inaintea colegiului invetiatorescu.

f) Admoniare prin concludu conferentialu inainte elevelor clasei.

g) Reținerea in clasa dupa órele de lectii.

h) Insciintiare la parinti prin concludu conferentialu.

i) Admonitiune cu amenintiare de eliminare din institutu, si

l) Eliminare.

Cându se aplica pedeps'a satorita sub *g*, elevele deținute voru fi supraveghiate de guvernante in decursulu pedepsei, ér cea de sub *l*, numai dupa aprobare din partea comitetului Associatiunii transilvane se póte esecutá.

§. 26.

Pedepse deositoré, sau din punctu de vedere sanitaru neadmisibile, cum este pedeps'a corporala sau detragerea alimentatiunii, sunt cu desevarsire interdise.

§. 27.

Dreptulu de a pedepsi 'lu au: directorulu sub tóte impregiurarile, apoi in órele de instructiune invetiatorii si invetiátorele, cari se afla in clase, ér directór'a afara de órele de instructiune asupr'a elevelor din internatu. Pentru inconveniente comise de elevele esterne, afara de órele de instructiune, numai directorulu sau invetiatorulu de clasa au dreptulu de a dictá pedepse. Guvernantele nu potu aplicá decátu pedepsele satorite sub *a*, si *b*, ér in casuri, cându este necesaru a se aplicá o pedepsa mai simtitóre, trebuie sè se céra intervenirea directorului sau a directórei.

§. 28.

La inceperea activitatiei loru invetiatorii si invetiátorele se obliga prin subscrierea acestui regulamentu, depusa in cancelaria directiunii, la observarea cu scumpetate a lui.

VIII. Personalulu ajutoriu.

§. 29.

Personalulu ajutoriu se compune din guvernante numite de comitetulu Associatiunii, bonne, servitori si servitóre, angajati in cointielegere de directoru si directóra.

§. 30.

Guvernantele si bonele sunt de ajutoriu in afacerile internatului, avendu cele dintei mai alesu a purtá de grija de elevele interne in privinti'a ocupatiuniloru in órele afara de lectiuni, in dormitóre si refectoru, ér cele din urma a purtá grija de curatienia elevelor, de garderob'a loru si de eventual'a loru ingrijire in casu de inbolnavire. In tóte aceste afaceri ale internatului guvernantele si bonele stau inainte de tóte la ordinile directórei, ér directorulu are dreptulu de supraveghiere. Tractarea guvernantelor si bonneloru cu elevele are sè se conformedie normelor cuprinse in acestu regulamentu.

§. 31.

Servitorii si servitórele suntu supusi in prim'a linie directorului, au inse a se conforma neconditionatu ordineloru primite dela directór'a internatului si sunt respundietori pentru ordinea si curatieni'a institutului cá localitate.

Cându voru primí vr'unu ordinu dela vr'unu invetiatoriu sau invetiátóre, sau guvernanta intru cátu acesta ar priví institutulu, au se'lu implinésca cu punctualitate si fára contradicere.

Fatia cu elevele au sè se póte sub tóte imprejurarile rezervatu si cuviinciosu.

§. 32.

Personalulu ajutoriu avendu locuinti'a in internatulu scólei, are sè se conformedie in privinti'a esiriloru, in timpulu eventualu liberu, dispositiuniloru directiunii, care va norma aceste esiri dupa trebuintiele internatului.

IX. Schimbarea regulamentului.

§. 33.

Schimbari in acestu regulamentu se voru face numai prin comitetulu Associatiunii transilvane.

§. 34.

Regulamentulu actualu intra in mediatu in vigóre.

Nr. 151. In legatura cu punctulu precedentu si cu convocare la §. 17. alu 4. din stat. de organizare alu scólei civile de fete a Associatiunei, in urmarea caruia comitetulu esercita prin delegati dreptulu de suprainspectiune asupr'a cursului regulatu alu tuturoru afaceriloru dela scól'a Associatiunei, membrulu comitetului Partenie Cosm'a propune: sè se defaca pe viitoriu oficiulu de delegatu de oficiulu de directoru, cu care a fostu impreunatu in urm'a concludului comitetului dto 24 Augustu 1886 Nr. 306 punctu prot. 86. avendu comitetulu a provedea acelu oficiu printr'unu altu membru din sinulu seu. Membrulu B. P. Harsianu spriginindu propunerea de mai susu, face amandamentulu, cá provisiunea oficiului de delegatu se se innoésca din 6 in 6 luni.

Punendu-se cestiunea la votu

— Se primesce propunerea membrului P. Cosm'a fára amandamentulu facutu de membrulu B. P. Harsianu.

Nr. 152. Cu relatiune la concludulu dela punctulu precedentu membrulu P. Cosm'a propune de delegatu alu comitetului in afacerile scolare si ale internatului pe membrulu Ioanu Popescu, profesoru seminarialu.

Membrulu B. P. Harsianu propune a fi alesu de delegatu membrulu comitetului I. V. Russu, protopresbiteru.

Punendu-se cestiunea la votu

— Se alege de delegatu alu comitetului in afacerile scolare si a internatului membrulu comitetului Ioanu Popescu.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p., **Dr. Ioanu Crisianu** m. p.,
v.-presiedinte. secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru: P. Cosm'a, I. St. Siulutiu, Dr. II. Puscariu.

S'a verificatu. Sibiiu, in 18 Septembre 1887.

P. Cosm'a m. p. **I. St. Siulutiu** m. p. **Dr. II. Puscariu** m. p.

Nr. 417/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu in sedinti'a dela 19 Septembre 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte. Membrii presenti: Dr. II. Puscariu, P. Cosm'a, E. Macellariu, I. V. Russu, I. Popescu, B. P. Harsianu, G. Baritiu, Nicanoru Fratesiu, controloru.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 153. In vederea, cá cu inceperea anului scol. currentu s'a sporitu numerulu elevelor interne dela scól'a civila

cu internatu a Asociatiunei astfelu, cà se arata trebuint'a de a se deschide si alu treilea dormitoru si in urmare si lips'a accentuata in raportulu directiunei dela numit'a scóla de dto 8 Iuliu a. c. Nr. 191 referitóre la instituirea unei guvernante, ceea ce, in conformitate cu §. 29. din regulamentul internu stabilitu in siedinti'a comitetului dela 16 Septembrie a. c. Nr. 412 cade in competinti'a comitetului; in vederea, cà la acestu comitetu a intratu, cu privire la prevederea acestui postu cu datulu 17 Septembrie a. c. unu ofertu dela dsiór'a Mari'a Urechia, absolventa a cursului normalu din asilulu „Elen'a Dómn'a“ si fosta profesóra, se pune la ordinea dilei implinirea unui postu de guvernanta la internatulu scólei civile de fète.

In considerarea, cà domnisiór'a Mari'a Urechia in adres'a sa ddto 17 Septembrie a. c. cere inainte de tóte a fi instituita de profesóra estraordinara pentru limb'a franceza, unu postu, la care comitetulu aru avé sè reflecteze numai in lini'a a dou'a, avèndu a se gândi acum specialu la prevederea postului de guvernanta, secretariulu II propune: postulu de guvernanta la internatulu scólei civile de fete sustinute de Asociatiune, sè se indeplinésca pe calea concursului, remàndu a se face acésta cu privire la posibilitatea ce este a se dá eleveloru de a se perfectoná si in conversatiunea franceza.

Dlu primu secretariu G. Baritiu propune: Inainte de a se hotarí cestiunea in meritu se insarcinédia directorulu si directór'a institutului se chime la sine pe domnisiór'a M. Urechia si se staverésca cu ea: daca, pe lângá postulu de instructóra in limb'a franceza, este aplicata a primí postulu de guvernanta, dupa cum este staveritu in §. 30 din regulamentul internu alu scólei stabilitu in siedinti'a comitetului dela 16 Septembrie a. c. Nr. 412 sau numai unele din afacerile guvernantei, apoi sè 'si dea opiniunea asupra cererei densei.

Punendu-se cestiunea la votu. (Ex. Nr. 415 1887.)

— Se primesce propunerea dlui primu-secretariu G. Baritiu.

Nr. 154. Secretariulu II presenta cererea domnisiórei Azot'a Secul'a absolventa de class'a IV normala a asilului „Elen'a Dómn'a“ de dato 16 Septembrie a. c. de a fi denumita de profesóra la scól'a civila de fete a Asociatiunei transilvane. (Ex. Nr. 413 1887.)

— Ne fiindu in vacantia nici unulu din posturile de profesóre dela acestu internatu, cererei presente nu se póte satisface.

Nr. 155. Constatandu-se necesitatea de a se marí editiunea fóei „Transilvani'a“ comitetulu decide:

— Fói'a Asociatiunei „Transilvani'a“ sè se scóta cu incepere dela 1 Septembrie a. c. in câte 700 de esemplare.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru:
Dr. Puscariu, Cosm'a, Baritiu.

S'au cetitu si verificatu. Sibiiu 21 Septembrie 1887.

Dr. H. Puscariu m. p. Cosm'a m. p. G. Baritiu m. p.

Nr. 429/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romànu din siedinti'a dela 27 Septembrie n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte.
Membrii presenti: Elia Macellariu, Z. Boiu, I. V. Russu, I. Popescu, B. P. Harsianu, G. Baritiu, C. Stezariu, P. Cosm'a, I. St. Siulutiu, E. Brote.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 156. Dl Dr. D. P. Barcianu prin hãrti'a de dto 21 Septembrie a. c. abdice de postulu de directoru alu scólei civile de fete sustinute de Asociatiunea transilvana, pentru-ca in „regulamentul internu pentru scól'a civila de fete intemezata si sustinuta in Sibiiu de Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“, votatu de comitetu in siedinti'a dela 16 Septembrie a. c. Nr. 412, si in conclusulu luat cu acela de odata, afla pentru sine votu de neincredere. (Ex. Nr. 419/1887).

In legatura cu acést'a se presenta si hãrti'a domnisiórei baronesa Helena Poppu de dto 27 Septembrie a. c., prin care abdica de postulu de directóra a scólei civile de fete cu internatu a Asociatiunei totu din motivulu, pentrucã in regulamentul internu pentru numit'a scóla si in conclusulu luat cu acela de odata afla pentru sine votu de neincredere. (Ex. Nr. 423/1887).

— Ambele adrese se predau unei comisiuni in persónele Dloru: E. Macellariu, Zacharia Boiu si Dr. H. Puscariu, cu insarcinarea: se deie Dlui directoru Dr. D. P. Barcianu si domnisiórei directóra Helena baronesa Poppu explicatiunile de lipsa, cà hotaririle comitetului, la care se provóca densii in adresele citate, nu invólva in sine nici unu votu de neincredere pentru densii, si se'i capacitedie a'si revocá abdicerea; pentru casulu unei insistari din partele pe lângá abdicerile facute, comisiunea se faca propuneri in ceea ce privesce pasii ulteriori, ce aru fi se'i intreprendia comitetulu in afacerea acésta.

Nr. 157. Directiunea despartimentului III (Sibiiu) alu Asociatiunei transilvane prin adresa de dto 4/16 Septembrie a. c. asterne sum'a de 197 fl. 29 cr. ce a incursu, cá venitu curatu dela balulu datu cu ocassiunea adunarii generale a Asociatiunei ținute in Sibiiu (Ex. Nr. 409/1887).

— Sum'a de 197 fl. 29 cr. v. a. se transpune la cass'a Asociatiunei, avendu a se adeverí primirea.

Nr. 158. Comitetulu reuniunei romane de cântari din Sibiiu prin adres'a de dto 13 Septembrie a. c. Nr. 19 asterne sum'a de 210 fl. v. a. venitul curatu dela concertulu datu la 28 Augustu a. c. in favorulu Asociatiunei transilvane (Ex. Nr. 418/1887).

— Sum'a de 210 fl. v. a. se transpune la cass'a Asociatiunei, avendu a se adeverí primirea si a se multumí in scrisu reuniunei romane de cântari pentru spriginulu datu.

Nr. 159. Tipografi'a archidiecesana din Sibiiu prin hãrtia de dto 24 Septembrie a. c. asterne contulu pentru semestrulu

I. alu fôiei Associatiunei „Transilvani'a“ in suma de 300 fl. 30 cr. v. a. (Ex. Nr. 422/1887).

— Se avisédia la cassa spre platire sum'a de 300 fl. 30 cr. v. a.

Sibiü d. u. s.

Iacobu Bolog'a, m. p.,
v.-presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu.

S'a cetitu si verificatu in siedinti'a comitetului Asso-
ciatiunei transilvane dela 1 Octomvrie n. 1887.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secret. II.

Nr. 431/1887.

Procesu verbale

*alu comitetului Associatiunei transilvane pentru literatur'a ro-
mana si cultur'a poporului romanu din siedinti'a dela 29 Sep-
tembre 1887.*

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte.
Membrii presenti: E. Macellariu, Z. Boiu, G. Baritiu,
Dr. II. Puscariu, I. St. Siulutiu, P. Cosm'a, I. Popescu,
Const. Stezariu, I. V. Russu, B. P. Harsianu, Nicanoru
Fratesiu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 160. Comisiunea esmisa din siedinti'a dela 27 Sep-
tembre a. c. Nr. 429 pt. prot. 156 raportédia, cá tôte espli-
catiunile, ce le au datu Dlui Dr. D. P. Barcianu si domnisiórei
baronesa Helena Poppu, si tôte silintiele, intru de a-i capacítá
se'si retraga abdicerile presentate comitetului, au remasu fara
resultatulu doritu, de óre-ce ambii au declaratú in modu cate-
goricu, cá neputendu vedea in dispositiunile comitetului rela-
tive la schimbarea delegatului, la insarcinarea directiunei cu
agende noue, la numirea guvernanteloru din partea comitetului,
decátu unu votu de neincredere fatia cu persónele loru, nu
potu a-si retrage abdicerile dela directiune. Stándu astfelu
lucrulu comisiunea se vede indemnata a face propunerea: sè
se primésca abdicerea atátu a Dlui Dr. D. P. Barcianu dela
postulu de directoru cátu si a domnisiórei Helena baronesa
Poppu dela postulu de directóra. Membrulu comitetului I.
V. Russu face urmatórea contra-propunere, presentata in scrisu:
Dupa-ce motivele de abdicere ale directorului si ale directórei
fatia cu interesele si importanti'a causei publice scolastice, si
inca chiaru in decursulu anului scolasticu, nu mi se paru justi-
ficate, propunu: cá onoratulu comitetu se nu primésca abdi-
cerile amintite, ci se invite atátu pe directoru cátu si pe
directóra, cá in interesulu institutului si alu invetiamentului
se'si continue activitatea loru pâna la finea anului curinte.

In decursulu discussiunei se afla a se desface propunerea
comisiunei in doue parti; una in ceea-ce privesce abdicerea
Dlui Dr. D. P. Barcianu, si alta in ceea-ce privesce abdicerea
domnisiórei baronesa Helena Poppu, avendu a se pune sepa-
ratu la votu.

Urmándu votarea mai întâiu asupr'a propunerei mem-
brului I. V. Russu fiindu spriginita numai din partea mem-
brului B. P. Harsianu se votédia pe rendu asupr'a celoru

doue parti, in care s'a desfacutu propunerea comisiunei, adu-
cându-se urmatoriulu conclusu:

a) referitoriu la abdicerea Dlui Dr. D. P. Barcianu:
Comitetulu de sí nu afla motivata abdicerea Dlui Dr. D. P.
Barcianu, de óre-ce dispositiunile luate nu se potú considerá
de votu de neincredere pentru densulu, dar' fiind-ca densulu
si dupa explicatiunile date insista la abdicere, — comitetulu
o primesce cu regretu;

b) referitoriu la abdicerea domnisiórei Helena baronesa
Poppu: Abdicerea se primesce cu regretu; — considerándu
inse, cá anulu scolariu este inceputu, si internatulu nu póte
stá fara supraveghiere, domnisiór'a baronesa Helen'a Poppu
este rogata, cá pâna cându va fi comitetulu in stare se inde-
plinésca acestu postu, se stea la loculü seu, ceea-ce póte dura
celu multu pâna la finea semestrului primu alu anului curentu
scolariu.

Nr. 161. In legatura cu cele decise la punctulu pre-
cedentu si la propunerea aceleiasi comisiuni, comitetulu decide:

— Oficiulu de directoru alu scólei civile de fete cu internatu
sustínute de Associatiunea transilvana se increde in modu in-
terimalu profesorului provisoriu Septimiu Albini, acordându-i
se unu adausu la salariu in sum'a de 100 fl. la anu, si unu
adausu de 50 fl. pe anu la banii de quartiru, conformu con-
clusului comitetului dto 16 Iunie 1886 Nr. 185.

Nr. 162. Delegatulu comitetului in afacerile scolare,
membrulu Ioanu Popescu, in considerarea necesítatii de a se
incepe fara amenare instruirea in piano a eleveloru interne
dela scól'a civila de fete a Associatiunei, cere cu graiulu, cá
comitetulu in intielesulu §. din regulamentulü internu se de-
numésca pe instructorii de lipsa.

— Provederea instructiunei in piano pentru elevele in-
terne ale scólei se increde si pentru anulu curentu scolasticu
Dlui G. Dim'a profesoru seminarialu si Domnisiórei Sabina
Brote totu in conditiunile din anulu trecutü scolasticu.

Sibiü, d. u. s.

S'a cetitu si verificatu in siedinti'a comitetului Asso-
ciatiunei transilvane dela 1 Octombre n. 1887.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu.

Nr. 441/1887.

Procesu verbale

*alu comitetului Associatiunei transilvane pentru literatur'a ro-
mana si cultur'a poporului romanu, luatü in siedinti'a dela
1 Octombre 1887.*

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte.
Membrii presenti: I. St. Siulutiu, E. Macellariu,
Dr. II. Puscariu, I. Popescu, B. P. Harsianu, G. Baritiu,
I. V. Russu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 162. Se citece protocólele siedintieloru comitetului
dela 27 si 29 Septembrie a. c. N. 429 si 431.

— Si se verifica.

Nr. 163. Secretariulu II. presentédia cererea domnisiórei
Azot'a Secul'a, pentru a i se oferí postulu de guvernanta ce

s'ar' afla vacantu la internatulu scólei civile de fete a Asociatiunei, si propune a se transpune directiunei dela numit'a scóla spre opinare.

Membrulu Harsianu propune a se luá acésta cerere in considerare numai dupa ce prin escriere de concursu se voru fi facutu pasii de lipsa intru indeplinirea postului de guvernanta.

Punendu-se cestiunea la votu

— se primesce propunerea secretariului II. avendu cerea de mai susu a se transpune directiunei scolare spre opinare.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru: **Macellariu, Harsianu, Puscariu.**

E. Macellariu m. p. **Dr. II. Puscariu** m. p. **Harsianu** m. p.

Nr. 446/1887.

Procesu verbalu

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu din siedinti'a dela 6 Octomvrie 1887.

Presiedinte: **Iacobu Bolog'a**, vice-presiedinte.

Membrii presenti: **C. Stezariu, P. Cosm'a, Dr. II. Puscariu, I. St. Siulutiu, E. Macellariu, I. V. Russu, Z. Boiu, B. P. Harsianu, I. Popescu, Eugenu Brote cassariu, Nicanoru Fratesiu** controloru.

Secretariu: **Dr. I. Crisianu.**

Nr. 164. Se presentédia harti'a domnisiórei barones'a **Helena Poppu** dto 5 Octomvrie a. c. prin care cu provocare la adress'a comitetului de dto 29 Septembrie a. c. Nr. 423. declara, ca 'i este imposibilu a remanea la postulu de directóra a internatului pâna pe la sfârsitul primului semestru alu anului scol. curentu si se róga, cá celu multu pâna la 15 Octomvrie a. c. se i se faca posibila predarea internatului altei persóne (Ex. Nr. 443/1887).

— Spre sciintia.

Nr. 165. Se presentédia harti'a domnisiórei **Elena Petrascu**, din Sibiiu de dto 4 Octomvrie a. c. prin care, întemeiata pe testimoniile alaturate si a invitarei ce i s'a facutu din partea comitetului, prin mijlocirea membrului **Dr. Ilarionu Puscariu**, declara a primí postulu de directóra a internatului scólei civile de fete a Asociatiunei. (Ex. Nr. 442/1887).

Membrulu **P. Cosm'a** in considerarea testimoniiilor acluse, din care se vede, cá domnisiór'a **Elen'a Petrascu** dispune de cunoscintiele necesarie intru de a putea propune limb'a franceza in institutu, si in considerarea, cá dupa informatiunile primite acumu numit'a domnisióra se bucura in cercurile cele mai bune de reputatiunea cea mai frumósa, propune: Domnisiór'a **Elen'a Petrascu** se denumesc de instructóra din limb'a franceza in modu interimalu, pâna la finea anului scolaru curentu; totodata, fiind-ca directór'a actuala a internatului domnisióra baronesa **Helen'a Poppu**, numai pâna la 15 a curentei mai remane in postulu seu. ér' pâna atunci este imposibilu sè se indeplinésca postulu de directóra pe calea concursului, totu

domnisiórei **Elen'a Petrascu** i se increde in modu provisoriu si prevederea afacerilor de directóra pe lãnga emolumentele impreunate cu acestu postu.

Membrulu **B. P. Harsianu** face urmatórea propunere:

In considerare, cá postulu de directóra este unulu din cele mai insemnate ale institutului, in considerare, cá prestigiulu institutului aterna tare multu dela cualificatiunea persónei, carea va fi concrediuta cu conducerea institutului, in considerarea, cá domnisiór'a **Elen'a Petrascu** nu a produsu nici unu atestatu despre cualificatiunea sa si despre studiile, ce le ar-fi absolvatu, si in considerare, cá atestatele reproduse cu datulu din 4 Octomvrie a. c. dela dómn'a **Carolin'a Moricz**, ved. de colonelu, **DI. Ernst Idiczuk**, siefulu statului majoru alu divisiunei a 16 de infant. si de dto 5 Octomvrie a. c. dela domnulu **Alois Gentchik** intendantu militariu si dómn'a **Mari'a Petri** sunt atestate de natura cu totulu privata si se referu singuru la limb'a franceza, si in fine in considerare, cá numit'a domnisióra nu si-au produsu nici macaru atestatul de botezu, ba dupacum sunt informatu nu posede nici cunoscinti'a limbei romanesci pe deplinu, nu o potu primí nici cá instructóra de limb'a franceza, si cu atâtu mai puçinu cá sè se póta incredintia cu afacerile de directóra, propunu asia dar, cá postulu de directóra sè se suplinésca prin concursu formalu si cu diu'a de adi sè se escrie concursu, fiindu incredintiatu, cá pâna la implerea postului pe calea concursului, domnisiór'a baronesa **Elena Popu** va remanea la postulu seu; la casu daca domnisiór'a baronesa **Elen'a Poppu** ar esí din postu inainte de a se completá postulu de directóra in calea concursului, sè se incredintiedie pâna la completarea postului de directóra ad interimu domnisiór'a profesóra **Aureli'a Filipescu** cu afacerile directórei.

Punendu-se aceste propuneri la votu

— Se primesce propunerea facuta de membrulu **P. Cosm'a** dupa-ce propunerea membrului **Harsianu** a fostu spriginita numai din partea membrului **I. V. Russu**.

Nr. 166. In legatura cu cele cuprinse la punctulu precedentu se decide:

— Domnisiórei **Elen'a Petrascu**, in calitate de directóra, i se increde prevederea tuturor afacerilor administrative care privescu internatulu.

Nr. 167. In legatura cu cele cuprinse la punctulu 165. alu acestui procesu verbalu se decide:

— Pentru instruirea in limb'a franceza voru avé se platésca elevele scólei civile de fete a Asociatiunei pentru anulu curentu scolaru tax'a de 1 fl. la luna.

Nr. 168. Membrulu **Elia Macellariu** substerne prin harti'a de dato 25 Septembrie a. c. 11 bucati de scripte ale lui **G. Visi'a** referitóre la o donatiune a sa de 300 fl. pe sém'a Asociatiunei transilvane (Ex. Nr. 437/1887).

— Se transpunu membrului **P. Cosm'a** spre dare de parere.

Nr. 169. **Ioanu Ratiu** studentu de cl. V. in Cluju si stipendiatu alu Asociatiunei prin harti'a de dto 21 Septembrie a. c. cere a 'i se lasá stipendiulu de 50 fl. din fundatiunea **Dobác'a** si mai departe, de óre-ce din matematica, in care se arata cá nu aru fi satisfacutu, a capatatu numai din gresiala calculu reu, ceea ce se vede si din imprejurarea, cá din tóte celelalte studii are mai totu calculi eminenti (Ex. Nr. 434/1887).

— In considerarea calculilor celor buni din celelalte studii afara de matematica si cu privire la faptul, ca petentele e actualminte promovatu, ce arata, ca acela si-a emendatu calcululu, apoi si din considerarea caldúrosei recomandari ce i se face din partea directiunei despartimentului Cluju dto 18/9 a. c. Nr. 9 studentulu I. Ratiu se lasa si mai departe in folosirea stipendiului de 50 fl. din fundatiunea Dobác'a, ce i s'a conferitu sub Nr. 154/1887 eliberându-se si ratele, care nu le-a ridicatu pentru trecutu.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru :
Harsianu, Macellariu, Cosm'a.

S'a cetitu si verificatu.

Sibiiu, in 8 Octombrie 1887.

B. P. de Harsianu m. p. E. Macellariu m. p. P. Cosm'a m. p.

Nr. 453/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu luat in siedinti'a dela 13 Octombrie n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte.
Membrii presenti: Dr. Il. Puscariu, C. Stezariu, E. Macellariu, I. V. Russu, P. Cosm'a, I. Popescu, B. P. Harsianu, Z. Boiu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 170. Delegatulu comitetului in afacerile scolare dl Ioanu Popescu, prin adres'a dto 13 Octomvrie a. c. raportédia, ca in urm'a insarcinarii primite cu datulu 29 Septembrie a. c. Nr. 431 si 6 Octombrie a. c. Nr. 442: **1.** au asistatu in 12 Octombrie a. c. la 11 óre in localitatile scólei de fete a Asociatiunei la predarea afaceriloru si a acteloru directionale din partea fostului directoru, dl Dr. D. P. Barcianu, nou denumitului directoru, dlui Septimiu Albini, éra in 13 Octombrie a. c. la 10 óre la transpunerea obiectelor apartinetóre internatului din partea fostei directóre domnisiórei baronesa Helena Popu noudenumitei directóre domnisiórei Elen'a Petrascu; **2.** ca la 12 Octombrie s'a efeptuitu prevediut'a predare din partea dlui Dr. D. P. Barcianu dlui Septimiu Albini in presenti'a domniei sale si a secretariului II alu Asociatiunei a dlui Dr. I. Crisianu pe bas'a unui inventariu, a cáru copie s'ar aflá in archivulu comitetului; **3.** ca de asemenea in presenti'a domniei sale si a numitului secretariu, precum si a dlui directoru S. Albini s'a facutu in 13 Octombrie si transpunerea domnisiórei Elen'a Petrascu, pe bas'a unei consemnari, nu inse din partea domnisiórei baronesa Elen'a Poppu, ci prin imputernicitulu dñsei, domnulu Sabinu Barcianu; **4.** ca despre amintitele predari, care au decursu in ordinea cea mai buna s'au luat protocéle in deosebi si directiunea scolaru va face si din parte si raportu despre cele efeptuite; **5.** ca dupa-ce domnisiór'a baronesa Elen'a Poppu a esitu inca in 12 Oct. din institutu, domnisiór'a directóra Elen'a Petrascu a si in-

tratu in 13 Octombrie in acestu oficiu; de asemenea si-a ocupatu postulu si dl Septimiu Albini. (Ex. Nr. 454/1887).

— Spre sciintia.

Nr. 171. Pe bas'a raportului verbalu, pe care 'l face in urm'a unei prealabile cointielegeri cu directiunea scólei civile de fete cu internatu a Asociatiunei, delegatulu comitetului in afacerile scolare, se constata, ca acum dupa-ce s'au inmultitu numerulu elevelor interne, care voiescu a se deprinde in piano, e neaparata lipsa de a se inmultí si mijlócele de invetiamentu in directiunea acésta, si se decide la propunerea delegatului — Sè se cumpere si in anulu acesta, si inca fara amenare, unu piano, pentru cá astfelu se li se faca elevelor interne posibila deprinderea de lipsa.

Nr. 172. Directorulu despartimentului VII. (Abrudu) alu Asociatiunei transilvane, dl Gerasimu Candrea prin adres'a de dto 15 Septembrie a. c. substerne, spre pastrare in archivulu Asociatiunei, unu facsimile de pe sigilulu folositu de prefectulu Avramu Iancu. (Ex. Nr. 416/1887).

— Cu multiamita spre sciintia, avendu a se asiedia in archivulu.

Nr. 173. Iosifu Moldovanu studentu la Academi'a de Comerciu, anulu III. in Clusiu prin adres'a dto 20 Septembrie a. c. cere, se i se aplaciedie unu stipendiu disponibilu, spre a si putea continuá studiile. (Ex. Nr. 421/1887).

— Nedispunendu comitetulu de stipendii cu asemenea menitiune, cererei presente nu se póte satisfac.

Nr. 174. Directiunea despartimentului III (Sibiiu) alu Asociatiunei transilvane prin adres'a dto 8 Septembrie a. c. Nr. 14 raportédia, ca in urm'a hártiei comitetului dto 4 Martie a. c. Nr. 36 a luat dispositiunile de lipsa pentru o buna primire a óspetiloru dela adunarea generala a Asociatiunei, fínuta in estu anu in Sibiiu, punendu la cale, prin comitete arangietóre alcatuite anume spre acestu scopu, diferite festivitati, care au decursu in modu satisfacatoriu si au datu si unu venitu curatu considerabilu in favorulu Asociatiunei (Ex. Nr. 425/1887).

— Cu multiamita spre sciintia.

Nr. 175. Directiunea despartimentului III. (Sibiiu) alu Asociatiunei transilvane prin adresa dto 14 Septembrie a. c. substerne spre competenta afacere protocélele siedintielorú subcomitetului dela 18 Maiu, 4 Iunie si 17 Septembrie a. c. cuprindiendu concluse referitóre la dispositiunile ce s'au luat pentru adunarea generala a Asociatiunei din anulu acesta. (Ex. Nr. 426/1887).

— In protocélele substernute nu se cuprindu concluse, care aru cere aprobarea comitetului, deci servesce spre sciintia.

Nr. 176. Societatea „Transilvani'a“ din Bucuresci prin adres'a dto 18 Septembrie a. c. Nr. 56. trimite sum'a de 200 fl. v. a. pe sam'a eleviloru meseriasi sustinúti de dens'a, pentru timpulu dela 1 Octombrie a. c. pana la 1 Aprilie 1888 cerendu adeverirea primirei. (Ex. Nr. 435/1887).

— Spre sciintia, primirea sumei de 200 fl. v. a. s'a adeveritu immediatu pe cale presidiala.

Nr. 177. Samoila Otioiu calfa de croitoriu din Hosusseu, prin adres'a dto 1 Octombrie a. c. se róga pentru unu ajutoriu destinatu pentru calfele de romanu. (Ex. Nr. 436/1887).

— Nedispunendu de ajutóre cu asemenea menitiune, cererei presente nu se póte satisfac.

Nr. 178. Domnulu Dr. Aloisiu Sentz, directoru la academi'a de drepturi, prin adres'a dto Sibiu 14 Octombree a. c. Nr. 285 transpune comitetului, in conformitate cu prescisele §. 25 din statutele „Societatii pentru spriginirea studentiloru lipsiti dela academi'a de drepturi din Sibiu“ si in sensulu resolutiunei Inaltului Ministeriu reg. ung. de culte si instructiune publica dto 28 Septembrie a. c. Nr. 31572. sum'a de 412 fl. 01 cr. v. a. cu observarea, cá se se dispuna de acesti bani amesuratu scopuriloru, pe care le-a urmaritu susnumita, societate acum desfiintiata, cerendu totodata si adeverirea primirei. (Ex. Nr. 438/1887).

— Cu multiamita spre sciintia, avendu sum'a amintita de 412 fl. 01 cr. v. a. a se administra pana la stabilirea unui actu foundationalu, cá depositu.

Cu elaborarea unui proiectu de actu foundationalu se insarcinédia secretariulu II alu Associatiunei Dr. I. Crisianu.

Nr. 179. Directiunea calei ferate somesiane din Dees prin adres'a de dto 13 Iulie a. c. Nr. 2843 prezentata aici in 4 Octombree a. c. cu provocare la cererea comitetului dto 9 Iulie a. c. trimite 100 de bucati de „carte de legitimare“ pentru pretiuri reduce pe calea ferata somesiana pe sém'a membriloru Associatiunei, cari voru voi se participe la adunarea generala a Associatiunei din acestu anu (Ex. Nr. 439/1887).

In legatura cu acésta se constata, cá comitetulu, vedindu cá se apropie terminulu pentru adunarea generala si biletele pentru pretiuri scadiute, cerute dela On. directiune din Deesiu cu datulu 9 Iulie a. c. nu mai sosescu, s'a adresatu la 16 Augustu pentru urgentia pe cale telegrafica cátra numit'a directiune, inoindusi cererea. Responsulu, mai întâiu telegraficu, mai in urma si in scrisu dto 16 Augustu sositu dela directiunea din cestiune a fostu, cá biletele cerute s'au espedatu la adres'a comitetului inca la 13 Iulie. In urm'a acestui responsu comitetulu a facutu întrebare la oficiulu postalu din Sibiu, si aflându, cá la adres'a lui n'au sositu nimicu dela susnumit'a directiune, o a rogatu pe acésta cu datulu 17 Aug. pe cale telegrafica, ér' la 18 Aug. in scrisu se reclamedie trimiterea facuta la oficiulu postalu din Deesiu, ér' pana la clarificarea cestiunei, cá se nu se întârdie lucrulu, se-i trimite alte bilete, daca se póte érase 100 de bucati, cá se'i fie posibilu ale distribuí la timpu membriloru respectivi ai Associatiunei.

In urm'a acestei cereri, fára a i se spune, daca s'a facutu vre-o reclamare, i s'au transpusu comitetului din partea onoratei directiuni din Deesiu cu datulu 18 Aug. o alta 100 bucati de bilete cu aceea, cá atátu pentru acestea cátu si pentru cele trimise cu datulu 13 Iuliu se se solvéscá spesele de tipariu si portulu postalu, ceea-ce comitetulu a si facutu.

Prin adres'a presenta se transpune dar comitetului o suta de bilete, pe care onorat'a directiune susține a o fi trimisú dejá la 13 Iuliu.

— Fiindu din datulu, pe care 'lu pórtá stampil'a oficiului postalu din Deesiu, evidentu, cá pachetulu din cestiune cu 100 de bucati bilete pentru pretiuri reduce a zacutu pana bine de curendu in Deesiu, si ca e posibilu, ca iregularitatea intemplata se cada in sarcin'a oficiului postalu din acestu locu, pe langa remiterea pachetului impregiurarea acésta se aduce la cunoscinti'a on. directiuni a calei ferate din Deesiu, ca aflându cu cale, se faca pasii de lipsa in caus'a acésta, cá se nu se mai póta intemplá pe viitoriu astfelu de iregularitati.

Nr. 180. Georgiu Ratiu maestru de mesariu in Alb'a-Iuli'a, prin hártia fára datu prezentata aici la 5 Octombree a. c. cere de nou unu ajutoriu spre a-si putea suscepe meseri'a. (Ex. Nr. 440/1887).

— Nedisponendu comitetulu de ajutóre cu asemenea menitiune, cererei presente nu se póte satisfacé.

Nr. 181. Fostulu directoru alu scólei civile de fete cu internatu a Associatiunei transilvane, dl Dr. D. P. Barcianu

prin hártia de dto 5 Octombree a. c. Nr. 273 presenta ratiociniulu despre intratele si esitele scólei amintite in decursulu anului scol. 1886/1887, aretându, cá documentele justificative se conserva la cancelari'a directiunei scolare si potu fi controlate. (Ex. Nr. 444/1887).

— Ratiociniulu prezentatu se preda cassariulu Asociatiunei spre a 'lu instrúa cu documentele de lipsa si a raportá asupra starei lucrului.

Nr. 182. Efori'a scolara din Scoreiu prin adres'a dto 10 Octombree a. c. se róga se se trimita pe sém'a bibliotecii dela scól'a romana din Scoreiu fói'a „Transilvani'a“ (Ex. Numerulu 451/1887).

— Cererea eforiei scolare din Scoreiu se incuviintédia, avendu a se trimité, cu incepere dela 1 Noembrie a. c. câte unu esemplariu din „Transilvani'a“ pe sém'a bibliotecii dela scól'a romana din Scoreiu.

Nr. 183. Au mai incursu la comitetu urmatórele taxe de membrii: dela domnii Porre Teodoru din Alb'a-Iuli'a pro 1888 5 fl. Lemeni Alexandru in Borsia pro 1886 si 1887 10 fl. Romanu Tom'a sen. in Sebesiulu inf. 75 fl. restulu de tacsá cá membru pe viatia. Cosbucu Leonu in Lesiu pro 1886 si 1887 10 fl. Dr. Moisiulu Constantinu restulu de 3 fl. 50 cr. pro 1887 si Ieronimu Baritiu in Sibiu pro 1887 5 fl.

— Spre sciintia.

Sibiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
vice-presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru:
Dr. Puscariu, Stezariu, Macellariu.

S'a cetitu si verificatu.

Sibiu, 16 Octombree 1887.

Dr. II. Puscariu m. p. E. Macellariu m. p. C. Stezariu m. p.

Nr. 470/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatú in siedinti'a dela 17 Octombree 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte.
Membrii presenti: Dr. II. Pucariu, P. Cosm'a, E. Macellariu, I. Popescu, I. St. Siulutiu, Z. Boiu, Eugenu Brote cassariu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 184. Corpulu didacticu alu scólei civile de fete cu internatu a Asociatiunei transilvane prin adres'a dto 22 Septembrie a. c. Nr. 241, cu estrasu din protocolulu conferintiei sale, tinate la acelasi terminu, remonstrédia contra „Regulamentulu internu“ votatu de comitetu pentru numit'a scóla, si cere: a) se se modifice in sensulu textului din proiectulu de regulamentu §. 3. lit. b. si §. 5. lit. a. incátu privesce preparatiunile in scrisu, dupa care ar avea se se faca instructiunea in scóla; b) se se modifice, totu in sensulu proiectului, si §. 29 remanendu, ca si pe viitoriu directiunea se numéscá guvernantele dela internatulu scólei numite, si nu comitetulu; c) se se modifice §. 29, si in ceea ce privesce crearea unui nou oficiu de „administratoru“, susținendu-se spre acestu scopu si §. 30 din proiectu, in care se prevedu agendele impreunate cu noulu oficiu; d) se se aduca prescisele §. 5. lit. l. si m. referitóre la positi'a in internatu a invetiatóreloru aplicate la scól'a Asociatiunei, in consonantia cu conclusulu comitetului din siedinti'a dela 29 Iuliu a. c. Nr. 87. lit. e. in urm'a ca-

ruia actualei invetiatoresc i s'a concesu se fie cu locuinti'a afara de internatu.

In legatura cu cele premerse se presenta adres'a directiunei dto 15 Octombore a. c. Nr. 283, prin care se cere cu urgentia resolvirea cererei de mai susu a corpului didacticu. (Ex. Nr. 420 si 457/1887).

— Comitetulu decide: a d, a) ne aretându-se executabile prescriesele §§. 3. lit. b. si 5. lit. a. din „Regulamentulu internu“ pentru scól'a Asociatiunei referitóre la preparatiunile in scrisu, pe bas'a càrora aru avea invetiatorii dela numit'a scóla se faca instructiunea, cererea corpului didacticu se incuviintiedia, avendu a se lasa afara, cu abatere dela conclusulu comitetului dto 16 Septembore a. c. din §. 3. lit. b. alu regulamentulu internu stabilitu definitivu prin acelu conclusu cuvintele: „va revisuí preparatiunile invetiatoriloru“, ér' din §. 5. lit. a. alu aceluasi regulamentu cuvintele: pe bas'a preparatiuniloru facute in scrisu pentru fie-care lectiune, revisuite de directorulu (§. 3. lit. b. al. 2) si corectate de densii din anu in anu pe temeulu esperientieloru càstigate“. a d b) peste punctulu acesta din cererea corpului didacticu se trece la ordinea dilei; a d c) fiindu cestiunea atinsa in punctulu acesta alu cererei corpului didacticu resolvita prin conclusulu comitetului dto 6 Octombore a. c. pt. prot. 166 directiunea este invitata se vina cu propuneri positive cu privire la modulu, cum aru fi sè se esecute numitulu conclusu; a d d) peste punctulu acesta din adres'a directiunei se trece de asemenea la ordinea dilei.

Nr. 185. Directorulu provisoriu dela scól'a civila de fete cu internatu a Asociatiunei prin adres'a dto 14 Octombore a. c. Nr. 280 raportedia, cà densulu a primitu agendele directiunii scólei, ér' domnisiór'a Elen'a Petrascu a primitu directiunea internatului si administrati'a, tóte aflându in cea mai buna ordine. (Ex. Nr. 455 si 464/1887).

— Spre sciintia. In legatura cu acésta se ia spre sciintia si raportulu specialu de acelasi cuprinsu prezentatu sub Nr. de exh. 464 de directór'a provisorá domnisiór'a Elen'a Petrascu.

Nr. 186. Secretariulu II. presenta raportulu directiunei dela scól'a civila de fete cu internatu a Asociatiunei dto 15 Octombore a. c. Nr. 284 referitoriu la unele afaceri economice. (Ex. Nr. 458/1887).

— Spre sciintia.

Nr. 187. Directiunea scólei civile de fete cu internatu a Asociatiunei prin adres'a dto 16 Octombore a. c. Nr. 285 arata, cà in urm'a sporirii numerulu elevelor, care frecuentedia scól'a in anulu curentu scol. s'a aratatu necesitatea de a se procurá unu numeru mai mare de banci; cà directiunea s'a pusu spre acestu scopu in cointielegere cu firm'a Leopold Feivel din Budapesta, dela care s'au procuratu si bancile ce sunt adi in scóla si pe bas'a informatiuniloru primite presenta a) pentru procurarea de banci unu preliminaru de 335 fl., ér' b) pentru procurarea unoru aparate de gimnastica, care de asemenea sunt neaparatu de lipsa, unu preliminaru de 85 fl. in totalu unu preliminaru de 420 fl. Rabatulu de 12% ce'lu acórda firm'a furnisatóre, va acoperi spezele de ambalagiu si transportu astfelu, ca sum'a de 420 fl. póte fi privita cà pretiulu aproxsimative esactu alu objectelor de procuratu dimpreuna cu tóte spezele. Considerându timpulu inaintatu si imprejurarea, ca elevele siedu inbuldite in scóla, directiunea cere de urgentia, se fie imputernicita a face comanda specificata in preliminarulu prezentatu, avendu sum'a de 420 fl. se avisá la cass'a Asociatiunei (Ex. Nr. 461/1887).

In legatura cu acésta cassariulu Asociatiunei, dl Eugenu Brote, 'si tine de datorintia a atrage atentiunea comitetului asupra insuficientiei mijlóceloru banesci pentru noue procurari in scóla, si 'lu róga a ținea in suspensu votarea positiunei de 420 fl. pàna ce directiunea scolara va presenta budgetulu pentru anulu curentu scolariu.

— In considerarea motiveloru cuprinse in harti'a de sus a directiunei, comitetulu afla a incuviintia fàra amenare preliminarulu de 420 fl. autorizându pe cassariulu Asociatiunei cà la casu de lipsa se contraga unu imprumutu pentru acoperirea lui.

Totdeodata se insarcinedia directiunea scolara a presenta comitetulu fàra amenare unu proiectu de budgetu pentru anulu curentu scolariu.

Nr. 188. Delegatulu comitetului in afacerile scolare, Dl. I. Popescu, prin adres'a dto 16 Octombore a. c. arata, cà pentru completarea organismulu scolasticu prevediutu in statutulu de organizare alu scólei civile de fete a Asociatiunei mai lipsesce inca cursulu complementariu, cà cercetându densulu, in calitate de delegatu, intre altele, si despre starea numitulu cursu, a aflatu, ca corpulu profesoralu carele a fostu insarcinatu pe urma cu elaborarea planulu de invetiamentu pentru acestu cursu, n'a facutu unu asemenea planu, de aceea a pregatitu si elaboratu densulu planulu cerutu predându directiunei scolare spre a'lu supune deliberarii corpului profesoralu si alu inainta apoi comitetulu cu propunerile eventuale.

Se róga deci dl delegatu, cà comitetulu se staruésca a se luá de urgentia hotariri in privinti'a amintitulu cursu complementariu, de órece amenarea infintiarei aceluia ar fi impreunata cu scaderi pentru elevele care s'au insinuat alu cercetá. (Ex. Nr. 471/1887).

— Sè se provóce directiunea a aterne spre aprobare fàra amenare proiectulu planulu de invetiamentu pentru cursulu complementariu ce este a se infintia.

Sibiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
vice-presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dlóru:
Dr. Puscariu, Cosm'a, Popescu.

Verificatu in 19 Octombore 1887.

Dr. II. Puscariu m. p.

P. Cosm'a m. p.

I. Popescu m. p.

Interpelatiunea dlui Ioanu Popu Reteganulu*).

In siedinti'a I. a adunarei generale dela Alb'a-Iuli'a membrulu I. Popu Reteganulu indreptase o intrebare càtra presidiulu Asociatiunei insoçita si de o propunere in caus'a infintiarei unui fondu pentru intemeierea unei scóle române in Gherl'a. Adunarea transpuse charti'a interpelantelu la comisiunea de propuneri, éra acésta dupa o incercare de a prinde firulu acelei interpelari si legatur'a ei cu propunerea facuta, se vediu indemnata a opina, cà adunarea se insarcinedie pe comitetu cà se'si càstige datele necesarie despre fundatiunea scólei centrale romànesci, care ar fi sè se infintiedie in Gherl'a, se faca pasii necesari, in càtu afacerea ar' cadea in competentia comitetulu si se raportedie despre starea lucrului, la adunarea generala viitóre a Asociatiunei.

Asia dara missiunea data comitetulu de càtra adunarea gener. din Augustu 1886 stà din doue parti: càstigarea datelor necessarie despre fundatiunea unei

*) A se vedé procesulu verbale alu comitetulu din 16 Aug. P. 102 in Transilvani'a Nr. 15—16 pag. 133 si protocolulu adunarei generale din 29 Augustu a. c.

scóle centrale in Gherl'a, se si faca pasii necesari încãtu afacerea ar' cadea in competenti'a comitetului.

Actele, la care se provóca si cu care 'si proptesce interpelantele actiunea sa suntu in numeru de optu, adeca atâtea câte se vedu publicate in unele diarie citate de càtra dsa, pentru-cã in originalu sau incai in copii legalisate nu s'a produsu nici unulu. Cele de ântai doue acte suntu din Februaru 1862. Alu treilea si celu mai importantu, adeca „Dechiararea obligatóre a comunelor” nu are nici unu datu, prin urmare asia cum s'a publicatu in diarie se póte considerá numai cá unu formulariu pentru viitoriu. Actulu IV. titulatu: Invoirea fundamentala sau o specie de statutu compusu din trei parti principali A. B. C. si din 31 puncte sau conditiuni speciali; acestu actu pórtã dat'a din 8 Maiu 1862, dara nu este subscrisu de nimeni.

Din actele V. VI. VII. VIII. se vedu publicate numai estrase scurte din doue scrisori, un'a a dlui Mich. Bohatielu cá jude primariu alu comitatului Dobacei si alta a senatului scolasticu in embryone, ambele fara data si fara Nr. de registru; apoi doue resolutiuni, un'a a comitelui supremu Buteanu din 15 Maiu 1862, éra a dou'a a guvernului din Clusiu din 13 Iuniu 1862 Numerulu 12717 din care s'ar vedea, ca ridicarea scólei proiectate s'a luat u la cunostintia si a fostu aprobatã de càtra guvernulu marelui principatu alu Transilvaniei.

Intru altele despre acestu actu din urma sciu si mai marturisescu acei barbati romani, cari in acelu timpu erau si ei membri ai guvernului si cari din grati'a lui Ddieu se mai afla in viatia.

Dara cu privire la interpelatiunea de fatia nici nu este intrebarea, daca acestea optu acte sunt autentice sau nu, ci intrebarea netedu pusa este, daca acelea acte cá autentice obliga la ceva pe Associatiunea transilvana sau nu.

Dupa cercetari minutióse facute in acésta cauza de altmentrea fórté interesanta din punctu de vedere alu adeveratei culture nationale, Comitetulu Dvóstra se vede silitu a declará, cá acelea acte nu obliga pe Associatiune si pe comitetulu seu la nimicu. Pentru-cã sè se póta constatá vre-o urma de obligamentu pentru Associatiune càtra întreprinderea acelu 42 de comune din comitatulu Dobãcei, trebuia sè se probedie in modu autenticu, cá asia numitulu senatu scolasticu alu acelei întreprinderi a invítatu pe Associatiune prin actu formalu, cá se ia asupra'si priveghiarea nemijlocita asupra fonduriloru, a averei, càtu si in privinti'a planului de invetiamentu, asia precumu se prevede in pp. 24 si 25 din invoirea fundamentala, apoi conformu punctului 26 din aceeasi invoire totu Associatiunea se aiba a'si exercitá dreptulu de priveghiare „trimitiendu din membrii sei comisari cari se cercetedie scól'a, cursulu invetiatoriloru, protocolulu si tóte ratiunile senatului, si se póta cu unu cuventu a face toti pasii aflati de densa buni,

numai cá institutul si scól'a aceea se infloresca si se fia asigurata“.

Si nici atãta nu aru fi de ajunsu, ci dl interpelante érá ținutu se probedie totu cu actu autenticu, cá Associatiunea transilvana ar' fi luat u in adeveru in vreun'a din adunãrile generali ale sale asupra sa o sarcina atãtu de grea si delicata, impreunata cu spese si cu respundere grea, precum se prevede in cele trei puncte susu citate si preste totu in coprinsulu asia numitei invoiei fundamentali.

Nimicu din tóte acestea nu s'a intemplat u. Combinãndu dupa cele optu acte, afacerea acésta scolastica a comunelor dobãcene s'ar fi regulatu pãna in Iuniu 1862. In casu càndu cineva s'ar fi adresatu indatã atunci in aceeasi afacere càtra comitetulu Associatiunei, ar fi urmatu cá se fia fostu data in discussiunea adunãrei generale ținute la Brasiovu in 28—30 Iuliu acelu anu. Agendele acelei adunãri coprinse in 27 de puncte ale processelor sale verbali nu coprindeu nici unu cuventu despre întreprinderea desu memorata a comunelor dobãcene. S'ar putea inse cá acea afacere se fia ajunsu la comitetu in urm'a adunãrei generale din 1862. In acestu casu comitetulu alu carui presiedinte energiosu érá prea fericitulu metropolitu Andreiu br. de Siagun'a, care nu lasá nici cea mai neinsemnata afacere se fia pusa la o parte cu lunile intregi, aru fi datu afacerea dobãcena in desbaterea adunãrei generale ținute la Blasiu in 7 et 8 Septembre 1863, in care s'au pertractatu o suma de agende in 41 puncte protocolari, din care inse nici-unulu nu scie nimicu de fundatiunea scolastica si nici de vre-o invoieála relativa la aceea a celoru 42 de comune. Totu asia nu se afla urma nici in actele adunãrei generale a patr'a ținuta in anulu 1864 la Hatiegu. Caus'a acestei taceri este invederata:

Comitetulu Associatiunei nu fusese informatu de càtra nici o auctoritate competenta si nici provocatu a luá asupra'si sarcinele in puse ei de càtra cineva, fara a fi intrebatu mai antai u, daca este ea in stare, daca Associatiunea voiesce, dacã'i este permisu prin lege, daca nu aru veni in conflictu cu alte auctoritati ale statului sau ale bisericiloru, anume in acea epoca, pre càndu sfer'a de activitate pentru asia numitii referenti scolastici guberniali se alterase atãtu de multu in comparatiune cu aceea ce o avusera sub absolutismulu curatu, încãtu acumu unii din ei incepusera se vie in conflictu cu respectivele ordinariate, de sí nu asia grave cá in dilele nóstre, in totu casulu inse neplacute. Apoi nu Associatiunea transilvana din natur'a sa blãnda si pacifica este acea corporatiune scientifica si de cultura, care se incline vre-odata a se amesteca in lupt'a gigantica, inversiunata, purtata pentru a fi sau a nu fi, de atãtea sute de ani pãna in diu'a de astadi între potestatea eclesiastica si între cea politica, între corónã si mitra, cruce si sabia in tóta lumea christiana.

Dlu interpelante a pretinsu in cererea sa din 8 Augustu 1886 cá adunãrea generala se indatoredie pe

comitetulu seu, cá in acésta afacere se cástige cátu mai curendu datele necesare, éra adunarea generala a decisu precumu vediuramu, cá comitetulu „se faca pasii necesari in cátu afacerea ar cadea in competentia lui“.

Dupa-ce probaramu de ajunsu, cá nimeni nu auctorisase vreodata pe comitetulu Asociatiunei cá se traga la raspundere pe cineva in afacerile scolastice ale celoru 42 de comune politice sau bisericesci din comitatulu Dobăcei, asia urmédia de sine, cá elu nici nu'si póte arogá dreptulu de a provocá pe cineva cá se'i comunice actele originale relative la acea invoiéla si la pretins'a fundatiune, si asia dn: interpelante a gresitu cu totulu adres'a dela care pretinde se'i cástige cutare date si se scape de periculu o scóla care nu exista de locu.

Citindu cineva chiaru cele optu acte publicate prin diarie, carora dn interpelante le da crediementu neconditionatu, putea se prevédia usioru, cá daca s'ar fi pututu infintia desu numit'a scóla centrala, caracterulu seu erá se fia dupa tóta probabilitatea confessionale, pentruca: 1. Episcopulu gr. cath. Ioanu Alexi provocase mai antaiu in anulu 1861 Nr. 1868 pe comunele din dieces'a sa, cá din imprumutulu de statu dela 1854 se dea obligatiuni la unu fondu mare scolasticu P. 1. 2. Oficialatulu comitatului prevede inca din 8 Februaru 1862 clasificarea numai a comuneloru bisericesci gr. catholice si o comisiune scolastica diecesana pentru conducerea cauzeloru scolastice. 3. In comisiunea mixta ținuta la Gherl'a 24 Februarie 1862 au conclucratu din partea diecesei patru canonici, éra mireni din partea comitatului comitele supremu cá presiedinte, alti doi membrii si doi actuari, toti cinci gr.-catholici. 4. Planulu de invetiamentu se'lu prelucre ordinariatulu episcopiei gr. cath. din Gherl'a, dar' apoi se se intarésca si de cátra alte ordinariate, cá si cum in acelea 42 de comune ar' mai avea a face inca si alte ordinariate romane afara de celu din Sibiu. (P. II. principale).

Din tóte acestea urmédia, cá daca zelosulu dn. interpelante doresce se afle ce s'a facutu acelu fondu destinat pentru infintiarea unei scóle centrale in Gherl'a n'are decátu se recurga la adresele numite in acte si aflatóre in acelu comitatu si mai alesu inpregiurulu resiedintiei episcopesci.

Onorat'a adunare generala este rugata a luá acestu respunsu alu comitetului seu la cunoscentia. Sibiu 27 Augustu n. 1887.

Bibliografia.

— Ethnologische Mitteilungen aus Ungarn. Zeitschrift für die Volkskunde der Bewohner Ungarns und seiner Nebenländer. Redigiert und herausgegeben von Prof. Dr. Anton Hermann. B.-pest 1887. formatu 4° pag. 124. Pretiulu 1 fl. 20 cr. Victoru Hornyánszky. I. Jahrgang.

Astadi cându cultivarea sciintieloru se ține par excellence de specialitate; cându pentru fie-care ramu alu literaturii se

afia cultivatori speciali, trebuie se intimpinamu cu bucurie nesuintiele de soiulu celoru cuprinse in brosiur'a, pe care voimú se o facemu cunoscuta.

Acésta intreprindere, o fóie periodica, o putemu numi dintr'unu punctu óre-carele unu fenomenu rar pre terenulu literaturii nóstre nóue, si este démna de atentiune, atátu pentru materia ce o tractédia, cátu si pentru intocmirea ei.

Scrierea, dupa cum arata si numirea, ce o pórtá, apare in limb'a germána in Budapest'a. Redactorulu ei e profesorulu Dr. Antonu Hermann, carele o a destinatu mai cu sama pentru barbatii de specialitate din tierile straine, rezervându si limbei romane unu spatiu mai largu, o a facutu démna, cá se cautamu a ne inpretini cu cuprinsulu si directiunea ei.

Scopulu acestei foi periodice si terenulu pe carele va avea se se misce, redactorulu nu le póte precisa de pe acum, de asemenea invetiatura numai dupa cátv'a timpu si numai dupa o proba favorabila o va putea trage; unu lucru ce redactorulu l'a rezervatu si pentru sine.

Atata este siguru, cá fói'a acésta da ocaziune singuraceloru nationalitati la edarea materiiloru adunate si mântuesce astfelu tesauarele traditiunei populare sau ale literaturii necrisse de valorile perderei vecinice. In legatura cu acést'a mai are redactorulu inca si unu altu scopu nobilu inaintea ochiloru sei si adeca: a nutri armoni'a fratiasca intre nationalitatile in Ungari'a locuitoare, a desteptá simpatia reciproca in ele comunicându nobilulu, frumosulu, adeca producte poetice in limb'a fie-carei nationalitati culte, despre care producte poetice Adamu Mickiewicz, poetu polonezu, astfelu scrie: „Cântece populare, voi, sicriu sântu alu credintiei, ce legati timpurile cele vechi de cele noue, in voi isi depune o natiune trofeele eroiloru sei, speranti'a cugetariloru si flórea simtiuriloru sale.

Pe tine nici nu te atinge, nici te sfarama vre-o lovine, pe cátu poporulu teu chiaru nu te a profanatu. O cântecu popularu! tu stai si pazesci templulu amintiriloru nationale, tu ai aripi si glasu cá de archangeli, adese si arme cá dinsi. Flacar'a mistuesce lucrarile penelului, tâlharile jefuescu comorile, dar cânteculu scapa in veci cu viatia si se strecura printre ómeni. Daca sufetele injosite nu sciu se'lu hranésca cu doru si cu sperantia, elu fuge la munti, se acatia de ruine, si de acolo spune din timpurile trecute.“

Unu serviciu de mare importantia face acésta fóie literaturii limbelor singuracice, in cátu si-a propusu edarea aceloru producte poetice, care pâna acumu n'au aparutu in tipariu si comunicarea acelor totdeodata pe lânga aretarea textului originalu intr'o limba frumoasa si usióra germána.

Imi pare particulara anxietatea impreunata cu óre-care desperatiune a lui Hermann, cându astfelu esclama (pag. 2): „so ist bei dem einen Volke die Quelle der echten, urwüchsigigen, mundartlichen Volks poesie schon ganz versiegt, bei dem andern ist sie getrübt. Es ist höchste Zeit zu sammeln und zu retten“!

Din aceste cuvinte resulta doue lucruri: sau cá productele literaturii populare, luate de densulu in consideratiune au fostu pâna in diu'a de astadi cu totulu negligite si cá a sositu timpulu supremu de ale culege, sau cá Hermann n'are deplina scire despre literatur'a poporala a limbelor singuracice.

In casulu celu dintai ar fi suspiciunea fara temeiu, atátu pentru poesi'a maghiariloru, cátu si in ceea-ce privesce poesi'a româniloru din Transilvani'a. Despre poesi'a poporala maghiara de altcum nici nu vorbescu, cáci dóra suntu destulu de cunoscute colectiuniile poesiiloru populare de Arany-Gyulai, de Kriza, miturile populare de Majláth-Kazinczy, de la Kóváry si altele.

Chiaru si limb'a romàna inse are multe colectiuni dela proverbe incepundu pâna la ballade si romantie, cu unu cumentu, din tôte genurile poesiei populare. Si nu mediocritati au fostu aceia, care au facutu colectiuni de souilu acesta, ci lucéferi, cari stralucitau pe terenulu poesiei romane, precum V. Alexandri¹⁾, Th. Burada²⁾, G. Baronzi in vol. I. alu opereloru sale complete (1872 pag. 49—63), Antonu Pann³⁾, si in urma insasi regin'a Romaniei Elisavet'a (Carmen Sylva). In fine foile beletristice romane si diarele aprópe tôte s'au datu silinti'a se culéga piesele literaturii nescrise romane.

Apoi nu e B. Hasdeu acela, carele a culesu in modu interesantu productele de acestu soi in opulu seu „Cuvinte din Betrâni“, care in cele dóue volumuri gróse ale sale formédia o colectiune scumpa a elementeloru populare, cu atátu mai vertosu, pentruca Hasdeu ilustrédia cu esplicari limbistice folositoare locuri de multe ori cam obscure din caus'a coruptiunii textului.

Hermann subsumédia directiunea fóiei sale periodice in urmatóarele 9 puncte si adeca in publicarea de:

1. producte caracteristice si stralucite, pâna acum nescrise, din poesia populara (cântece, balade, povesti, parimii, jocuri etc.) cu textu criticu si totdeodata cu traducere in limb'a germàna, precum si de traduceri a producteloru eminente din poezi'a populara esite dejá in tipariu;

2. traditiuni populare, basme, credintie, art'a populara etc.

3. poezii si traditiuni referitoare la Ungari'a depuse in poezi'a altoru popóre;

4. studii dialectice, mai cu sama despre limb'a țiganésca, armena, bulgara, vencia, albaneza si a motiloru;

5. Adnotatiuni, intrebari, explicatiuni, studii despre folklóre tuturor popóreloru din Ungari'a, precum si despre etnologi'a popóreloru, care au traitu odinióra pe paméntulu Ungariei;

6. bibliografii sistematice si apretiare critice ale literaturii etnologice vechi si noue din alte tieri referitoare la Ungari'a si de biografii de ale etnologiloru din Ungari'a;

7. traduceri de proba din opurile aceluor poeti ai terei, in a caroru poesia se reflectédia in modu claru spiritulu poesiei;

8. melodii si dantiuri originale caracteristice, inse nedite, fragmente de musica si de ilustratiuni de acestea;

9. intr'unu apendice continuativu in limb'a maghiara articoli cu scopu de a lafi sciintiele etnologice.

In brosiur'a ce ne servese de substratu la observarile ce le facemu, se afla 4 articoli referitori la literatur'a romana, asia la pag. 27 redactorulu ne face aici cunoscuti cu scrierea lui Ladislau Réthy intitulata: „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása“, in care Réthy se încérca a resolví o tema tractata de multeori si de fórté multi.

La pag. 69 cetimu o poveste scrisa in prosa. Ortografi'a pieseloru singuraticé si transcriptiunea fonetica lui G. Alexi, studinte la universitatea din B.-pest'a. Povestea e „Cei doi frati“.

Èn 'cetate Deva trájau odatá doj frac, Iëon 'si 'Nikolaje. Pärinci lor jerau àmen' bogac. Känd sä nàscură, mamel'e lor ja u sărutat pe frunte, ka sä fije àme'n istec si pricepuc èn tâte si alte...

La pag. 83, se afla o piesa din colectiunea lui A. Kálliani din comitatulu Szolnok-Doboka (Ardélu) pr.

Kät ëj cara Ungurjaskä
Nuj ka fata rumänaskä,
Kä-j obrazul plin de sënze,
Kënd o vez inima-e plênze.

¹⁾ V. Alexandri, poesie populare, Bucuresci A. Marianu, Ornitologia populara.

²⁾ T. Burada, Datinele poporului romanu la inmormentari. Iasi.

³⁾ A. Pann, Proverbe, Bucuresci.

In limba germana:

Find'st im weiten Ungarnreiche
Nichts, was der Rumänin gleiche;
Siehst du ihre ros'gen Wangen,
Schmilzt das Herz dir vor Verlangen.

La pag. 91 se afla „Kentarja lui Vălan“ éra din col. cântecelor pop. a lui Kálliani:

Frunzä verde mäjăran,
Astaj hora lui Vălan,
Kät jera säptämënä
Vălan nimik nu lukra,
Fără tot pä kap sä ja,
Pe ulicä sä këra. etc.

La pag. 5. aflamu urmatóarele enunciatii ale redactorului: „Fachmänner, die meiner Zeitschrift eine aufrichtige, selbstlose objective, gewissenhafte und eingehende Kritik, (mag sie noch so streng sein), angedeihen lassen, werde ich als die schätzbarsten Mitwirker an meinem Werke betrachten und sie werden an mir einen dankbaren, und gelehrigen Schüler finden“.

Daca voiesce redactorulu se pregátésca acestei interesante foi locu si terenu si la barbati de specialitate romani, 'i damu sfátulu, se primésca unulu sau altulu din sistemele fonetice astadi obicínuite; pentruca o transcriptiune cá cea folosita de densulu nu coresponde nici decum legiloru gramaticale, ér apoi streiniloru neromani nu le face nici celu mai micu serviciu, precum n'ar face nici unu serviciu o analoga transcriptiune folosita la texte franceze sau spaniole.

Dreptu ilustrare a celoru dise me marginescu la câteva exemple (pag. 92). Pä ulicä sä këra etc. Öre ä in pä si in ulicä totu o vocala e? De unde scimu cumca in cuvintele: ulicéle, drăgucéle c=ț, ér mai in josu in cëlor c=ce?

Ce felu de licentia indreptatiesce pe cineva, se impreune dupa modulu limbei sanscrite mai multe cuvinte fără a le indigitá baremi continutulu pr. so in loc de s'o, jël lo in locu de l'o, n'o in locu de n'o, spusucám in locu de spusu-ț-am, coj = t-oi si altele.

Adi, dupa-ce Academi'a din Bucuresci inca cu trei ani mai inainte a edatu o ortografia fórté simpla, pusa cu totulu pe bas'a logiceii, e gresiala a mutila partea romana menita. Despre transcriptiunea fonetica asia ne vine se'i dicemu si noi acum creatorului aceleia, ce-i disese Sincai lui Lipski¹⁾ cu privire la folosirea litereloru cirile „si hi characteres diutius, et mordicitus retinendi sunt, me Hercle, si Apollo concurrat, grammaticam valachicam nemo scribet“.

Ne remàne a mai face in fine amintire si de dorinti'a si speranti'a exprimata de redactorulu, cá scriitorii si culegatorii, cari se ocupa cu etnologi'a diferiteloru nationalitati din Ungari'a, nu voru lipsí alu spriginí in edarea acestei foi periodice menite a inaintá interesele etnologice.

Sunt deci rogati toti aceia, cari au dejá colectiuni sau au ocaziune de a culege cântece populare, balade, povesti, jocuri, traditiuni si datine populare, se le intocmésca in câtu se póte dupa dialectulu respectivu, eventualu se le copiedie, si provediute cu adnotatiunile necesarie se le trimita la redactiunea fóiei supranumite in Budapesta, Mészáros utca 30 sau in tipografi'a V. Hornyánszki (in palatulu academieii).

¹⁾ Monumente ist. Papiu II. 87.

Nicolau Putnoky